

SLOVENSKI

Izdaja in tiska Casopisno-založniško podjetje Slovenski poročevalec. — Direktor: Rudi Janžura. — Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak. — Za tisk odgovarja Franc Plevel. — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1 in 3, telefon št. 23-522 do 23-526. — Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/III, telefon št. 23-522 do 23-526. — Oglasi: Ljubljana, Titova cesta št. 7, telefon št. 21-895, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832. — Poštni predal št. 28. — Tekoči račun 60-KB 5 Z-367. — Mesečna naročnina 230 din.

Poročevalec

Za Izraelci na Vzhod

Oddelek JLA bo kmalu vstopil v el Ariš — Ceste, po katerih napredujejo sile OZN, niso več minirane — Egipci ne bodo dovolili francoskim in britanskim ladjam plovbo skozi prekop, dokler bodo Izraelci na njegovem ozemlju

EL BALAH, 7. jan. (Tanjug). Danes dopoldne so sile Združenih narodov napredovale na vseh sinajskih komunikacijah proti egiptovski izraelski komunikacijski črti. Del oddeleka JLA na severni sinajski komunikaciji napredujejo v smeri el Ariša. Danes bodo morali prehoditi 25 km od postaje Mazara do letališča v bližini naselja el Dehika ter priti na mesto, 7 km zahodno od el Ariša.

Direktor egiptovskih pristanišnih admiral Hamad je včeraj izjavil, da bo portski pristanišnišče ponovno odprto za ladje 8. januarja, pripomnil pa je, da bo dohod v portski pristanišnišče omejen na nekoliko ur dnevno.

Menijo, da bodo na tem sestanku poleg drugega razpravljali tudi o načrtu nove ameriške pomoči na Srednjem vzhodu. Predsednik egiptovske republike Nasser je potrdil, da Egipci toliko časa ne bodo dovolili britanskim in francoskim ladjam plovbe po Sueškem prekopu, dokler se izraelske sile ne bodo umaknile s področja Gaze in dokler to področje ne bo vrnjeno Egiptu.

Kakor se je zvedelo, so predstavniki izraelske armade sodelovali v nedavnih razgovorih z generalom Burnsom, da ceste, po katerih napredujejo sile OZN, niso več minirane.

Kakor se je zvedelo, so predstavniki izraelske armade sodelovali v nedavnih razgovorih z generalom Burnsom, da ceste, po katerih napredujejo sile OZN, niso več minirane.

Kakor se je zvedelo, so predstavniki izraelske armade sodelovali v nedavnih razgovorih z generalom Burnsom, da ceste, po katerih napredujejo sile OZN, niso več minirane.

Predsednik republike se je vrnil v Beograd

Beograd, 7. jan. Po krajšem bivanju v Sloveniji se je predsednik republike Tito vrnil davi v Beograd.

Kitajska parlamentarna delegacija je prispela 16. januarja

BEograd, 7. jan. (Jugopress) V Beogradu je prišla 16. januarja z letalom dvanajstčlanska kitajska parlamentarna delegacija. Skupno s parlamentarno delegacijo bodo prispeli tudi trije člani ljudskega odbora Pekinga, ki bodo z vodjo parlamentarne delegacije Pen Cenom, predsednikom pekiškega ljudskega odbora mestnega ljudskega odbora Beograda, S kitajskimi parlamentarni prispelo v Jugoslavijo tudi 8 članov spornosti. Kitajska parlamentarna delegacija bo ostala v Jugoslaviji 14 dni.

Pogajanja med Albanijo in FRJ

Beograd, 7. jan. (Tanjug). Danes so se v Beogradu začeli razgovori med trgovsko delegacijo Jugoslavije in Albanije, da bi se dogovorili o blagovni izmenjavi v tem letu. Šef jugoslovanske delegacije na teh razgovorih je svetnik in sekretaratu za zunanjo trgovino Ljubo Faust, šef albanske pa pomočnik ministra za zunanjo trgovino Vasil Katu.

Hamarskjöld o Madžarski

New York, 7. jan. (Reuter). Generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld je danes predlagal Generalni skupščini, naj bi osnovala poseben odbor za proučevanje razmer na Madžarski. Hammarskjöld je ta predlog navedel v svojem poročilu Generalni skupščini.

Seynes odpotuje iz Budimpešte

Budimpešta, 7. jan. Budimpeštanski radio poroča, da je namestnik generalnega sekretarja OZN Philippe Seynes danes končal razgovore, ki jih je imel zadnje tri dni v Budimpešti s predstavnikmi madžarske vlade o vprašanih v zvezi z akcijo OZN za pomoč Madžarski. Seynes je sprejel predsednik madžarske vlade Janos Kadar, danes pa je odpoval na Dunaj, od koder bo jutri nadaljeval pot v New York, kjer bo poročal generalnemu sekretarju OZN Hammarskjöldu o razgovorih.

ČU EN LAJ JE PRISPTEL V MOSKVO

Moskva, 7. jan. (Tanjug). Kitajska vlada delegacija, ki jo vodi predsednik kitajske vlade Ču En Laj, je danes prispela na uradni obisk v Sovjetsko zvezo. Na letališču so kitajske goste pozdravili predsednik predizida Vrhovnega sovjeta ZSSR Voronilov, predsednik vlade Bulganin in večje število sovjetskih vladnih in partijskih funkcionarjev. Ko je pozdravil Ču En Laj, je predsednik sovjetske vlade Bulganin izjavil, da ta obisk predsednika kitajske vlade v Moskvi pomeni važen dogodek, ki bo prispeval k nadaljnjemu razvoju prijateljstva med LR Kitajsko in Sovjetsko zvezo. Ko je poudaril da prijateljstvo med LR Kitajsko in ZSSR temelji na enakopravnih odnosih, je Bulganin izrazil pripravljenost, da bo to prijateljstvo sionega naš interesih socialističnega tabora in miru v svetu. Ko je odgovarjal na pozdrav, je predsednik kitajske vlade Ču En Laj izjavil, da je prijateljstvo med obema državama vedno. Dodal je, da kitajske narod smatra razvoj prijateljskih vezi s Sovjetsko zvezo za svoj mednarodni dolg.

Nov vodja liberalcev

Od starišega dopisnika »Politike« in »Slovenskega poročevalca«

Berlin, 7. jan. Zleč, da se izkoplje iz položaja majhnega in relativno nevladnega tretjega družabnika v veliki zahodnonemški politiki, so bonnski liberalci sklenili spremeniti glavnega konjenika. Skoraj gotovo je že, da bodo namesto popularnega, toda čisto preveč filozofskega usmerjenega Thomasa Dehlerja, postavili na čelo stranke na kongresu, ki bo v Berlinu konec januarja, staroga, toda energičnega in političnih spopadov navajenega Reinholda Mayerja.

Celotna uprava stranke je včeraj v Stuttgartu spelirala na Mayerja, da sprejme kandidaturu za predsedniški položaj. Mayer, za katerega pomeni ta poziv presenečenje, je pristal s posejemo, da se njegov prijatelj dr. Dehler sam odredi svoj kandidaturi. Na osnovi Mayerjevega pristanka, pogojenega z Dehlerjevimi prostovoljnimi umikom, smatrajo, da je bila vsa stvar skrbno pripravljena in urejena. Dehler, ki je pred enim mesecem doblil lahek prebrs možganov pri neki avtomobilski nesreči, osebno ni mogel priti na stuttgartski sestanek, toda po prijateljskih sporočilih, da se je pripravil umakniti.

Ni, četudi bi se ne bil ponesrečil, bi bil Dehler po splošnem mnenju moral računati s tem, da ga bodo aktivisti stranke zaprosili, da odstopi svoje mesto bolj rutiniranemu politiku in to še pred začetkom predvolilne kampanje, od katere je odvisno, ali bodo nemški liberalci v bodočnosti igrali vlogo svojih brezpomembnih soimencev v Angliji, ali bodo postali tista gonilna sila, od katere bo odvisno politično ravnotežje v zvezni republiki.

S svoje iskrenostjo se je Dehler v zadnjih letih zameril precejšnemu številu uglednih nemških politikov in industrijalcev. Njegove odkrite simpatije do socialnih demokratov in skoraj fanatični preizid do vsega, kar je spominjalo na delo Adenauerjevih rok, so ga napravile nevarnega in nepraktičnega v očeh ljudi, ki so velikodušno omogočili kampanjo svobodnim demokratom v predvolilnem letu 1953. Nekateri njegovi sodelavci stoji na stališču, da je Dehler nedvomno eden največjih političnih duhov sodobne Nemčije, ni pa človek, ki bi znal potegniti niti za smoter niti za značaj tega izpraševanja, je po izjavah demokratičnih senatorjev sklenili o stališču opozicije, ki ima v teh odbojih večino. Nekateri konservativni demokratični senatorji iz ameriških južnih držav se načelno upirajo kakršni koli okrepitvi predsedniške kove diskrecijske pravice glede na uporabo oboroženih sil.

Ameriški minister za zunanje zadeve Dulles je v svojem govoru, ki ga je imel pred zunanjepolitičnim odborom predstavnika doma, poudaril, da bo ameriški Kongres napravil največ, kar more, za zavarovanje miru na Srednjem vzhodu, samo če bo takoj »respektivno«

dvome in odobril program gospodarske in vojaške pomoči. Po njegovih besedah smoter predložene programa ni vojna, marveč zavarovanje miru. Dulles je dejal, da je prodor Sovjetske zveze na to področje ohrabil agresivno politiko Sovjetske zveze tudi v drugih »trajnih svetih«. Poudarjajoč, da je glavni prolezh Srednjega vzhoda nafta, je ameriški zunanji minister rekel, da je trg za to surovino samo na Zahodu. Dulles je tudi izjavil, da bi velikanske žrte Amerike, ko je zahodni Evropi dala izdatno vojaško in gospodarsko pomoč, ne pomeni ničesar, če bi Srednji vzhod padel pod nadzorstvo mednarodnega komunizma.

Alžir, Kašmir, Srednji Vzhod

Francosi ne bodo sodelovali v diskusiji o Alžiru, če bodo Združeni narodi o tem razpravljali — Pakistanski zunanji minister išče zaslonbo Velike Britanije v sporu zaradi Kašmira

NEW YORK, 7. jan. (AFP). — Politični odbor Generalne skupščine OZN bo danes zvečer nadaljeval razpravo o združitvi Koreje. Pričakujejo, da bo na tem sestanku razprava o korejskem vprašanju končana in bo verjetno sprejeta ameriška resolucija, ki poziva komisijo za združitve, naj prouči vprašanje volitev v Južni in Severni Koreji.

Po razpravi o tem vprašanju bo politični odbor začel razpravo o razorožitvi, nato pa o Alžiru. Francoski minister za zunanje zadeve Pineau bo danes prispel v New York, da bi sodeloval v tej razpravi. Skrbstveni odbor pa nadaljuje razpravo o prihodnosti Toga.

Pakistanski minister za zunanje zadeve Malim Firuz Kan, ki je na poti v New York, kjer bo sodeloval v diskusiji o Kašmiru v Organizaciji združenih narodov, se je danes sestel z britanskim ministrom za zunanje zadeve Selwynom Lloydom. Kakor se je zvedelo, sta se razgovorjala o položaju na Srednjem vzhodu in o vprašanju Kašmira. Malim Firuz Kan je izjavil novinarjem, da bi njegova vlada želela nujno akcijo Združenih narodov, da bi izvedli peticijo v Kašmiru. Pakistan je pripravljen umakniti svoje sile iz Kašmira in odstopiti mesto silam Združenih narodov, če bi Indija pristala na ta načrt.

Danes zvečer se bo Malim Firuz Kan sestel s predsednikom britanske vlade Anthony Edenom.

Francoski minister za zunanje zadeve Christian Pineau je izjavil pred odhodom v New York, da francoska delegacija ne bo sodelovala v diskusijah o Alžiru, če se bodo Združeni narodi razglasili za pristojne, da pogajanja o razširitvi madžarske vlade

Budimpešta, 7. jan. Budimpeštanski radio poroča, da nocojšnji »Eszék hírlap« piše, da je vlada že začela pripravljati podrobni program in se pogajati o njeni razširitvi. Radio pravi, da list navaja, da bo imunitetni odbor skupščine na prihodnjem sestanku predlagal skupščini seznam poslancev, ki jim je treba odvzeti mandat, med njimi Rakosiju, Göröju, Hegedűs in drugim poslancem, ki so pripadali njihovemu krogu. List koncipira, da še ni bil sprejet sklep o sklicanju madžarske skupščine.

Koča Popović je izrazil sožalje

Beograd, 7. jan. (Tanjug). Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović se je danes dopoldne vpisal v žalno knjigo v avstrijski veleposl. v Beogradu ob smrti predsednika republike Avstrije dr. Theodorja Körnerja. Državni sekretar Koča Popović je prav tako poslal brzopletno avstrijskemu ministru za zunanje zadeve Figlu, v kateri je izrazil sožalje ob smrti dr. Körnerja.

SPOROČILO O RAZGOVORIH MED ZSSR IN VZODNO NEMCIJO:

Postopna razorožitev

Obje vladi obsojata »Eisenhowerjevo doktrino« ter sta pripravljene sodelovati z državami bližnjega in srednjega vzhoda na enakopravni podlagi — Delegaciji sta se sporazumeli o ureditvi političnih in gospodarskih vprašanj med obema državama ter izmenjali mnenja o rešitvi nemškega vprašanja

Moskva, 7. jan. (Tanjug) — Predsednik sovjetske vlade Bulganin in predsednik vzhodnonemške vlade Grotewohl sta podpisala sporočilo o razgovorih med obema vladnima delegacijama v Moskvi.

Delegaciji sta soglašali, da so dogodki v Egiptu in Madžarski povzročili novo napetost v mednarodnih odnosih. Obe vladi izjavljata, da je trdna osnova njihove zunanje politike aktivna borba za krepitev miru in mirne koeksistence med državami, ne glede na njihovo družbeno ureditev.

Ugotovili, da Zahod ni sprejel predlogov sovjetske vlade o razorožitvi, ki jih je dala 17. novembra 1956. Obe vladi predlagata za zmanjšanje napetosti v svetu »zmanjšanje oborožitve v etapah«. Kot prvo etapo predlagata takojšnji prepevod poskusov z atomskim in vodivkim orožjem. Praktična rešitev razorožitvenega vprašanja bi bila lahko tudi ustanovitev »sone omejenega oboroževanja«, ki bi zajela oba dela Nemčije.

Vladí Sovjetske zveze in Vzhodne Nemčije izjavljata, da sta pripravljene prispevati razširitvi stvarnega sodelovanja z državami bližnjega in srednjega vzhoda na enakopravni podlagi. Obe vladi podpirata zahtevno egiptovske republike, naj se kaznujejo krivci za napad in nasilje ter naj se Egiptu nadomesti storjena škoda.

Drugi del sporočila poudarja, da sta delegaciji izmenjali mnenja v zvezi z razorožitvenjo in pomočjo vsiljivi nove forme kolonialnega, gospodarskega in političnega zatiranja, čemur po mnenju obeh vlad služi tako imenovana »Eisenhowerjeva doktrina«.

Trg za nafto samo na Zahodu

Dulles o ciljih ameriške politike na Srednjem vzhodu — Ameriška politika bo morala preprečiti vsako morebitno oboroženo agresijo, a tudi vsako subverzivno dejavnost

WASHINGTON, 7. jan. (Tanjug). Zunanjepolitični odbor predstavnika doma je začel 10-dnevno razpravo o zahtevi predsednika Eisenhowerja za vojaško in gospodarsko opolnomočje glede na položaj na Srednjem vzhodu. Razprava se je začela s poročilom zunanjega ministra Dullesa, nadaljevala pa se bo z zaslišanjem bivšega predsednika Trumana in bivših ministrov za zunanje zadeve Marshalla in Achesona. Poleg tega bo odbor zaslišal še zunanjepolitične komentatorje Murrova, Lippmana in druge. Tudi zunanjepolitični odbor senata bo imel v kratkem podobno razpravo.

Ceprav ni bilo mogoče izvedeti niti za smoter niti za značaj tega izpraševanja, je po izjavah demokratičnih senatorjev sklenili o stališču opozicije, ki ima v teh odbojih večino. Nekateri konservativni demokratični senatorji iz ameriških južnih držav se načelno upirajo kakršni koli okrepitvi predsedniške kove diskrecijske pravice glede na uporabo oboroženih sil.

Makarios ostane na Sejšelskih otokih

Nikozija, 7. jan. (AFP). Uradni predstavnik britanske uprave na Cipru je danes izjavil, da ni bil dosežen noben sporazum o preostitvi nadškofa Makariosa s Sejšelskih otokov. S tem je demantiral vesti o namenu britanske vlade, da prepelje nadškofa Makariosa na Malto zaradi razgovorov z uradnim predstavnikom britanskega ministrstva za kolonije o ciprskem vprašanju.

Končno so izmenjali mnenja o nemškem vprašanju in podudarli, da je rešitev tega vprašanja na miroljubni in demokratični podlagi v prvi vrsti zadeva samih Nemcev ter bi bilo zato potrebno medsebojno razumevanje in zblizanje obeh delov Nemčije.

VREME

Stanje 7. januarja: Nad zahodno in srednjo Evropo se je zgradilo močno področje visokega zračnega pritiska. V višinah nad 3000 m pihajo orkanski severni vetrovi. Napoved za terek: Pretežno jasno vreme. Jutranje temperature med -2 do -4. V Primorju +3, najvišje dnevne do 5. V Primorju do 10 stopinj C. Po kotlinah razmegneto.

Uspehi kemijske industrije

na I. povojni razstavi in na II. kongresu slovenskih kemikov

Danes, ko pričena pod pokroviteljstvom republiškega izvršnega sveta z delom II. kongresa slovenskih kemikov, bo v prostorih Kemičnega inštituta »Boris Kidrič« v Ljubljani odprta tudi I. povojna kemična razstava.

Dokaj temeljite in obsežne priprave ustvarjajo pričakovanje, da bosta kongres in razstava velikega pomena pri usmerjanju nadaljnjega razvoja znanstvenega dela na področju kemije, hkrati pa tudi odločilnega pomena za razvoj naše kemične industrije. K uspešnemu delu kongresa bo pripomogla cela vrsta referatov. Vseh bo nič manj kot 89 in jih bodo prispevale sekcije Slovenskega kemijskega društva za analitiško kemijo, za fizikalno, za biološko in farmaceutsko kemijo, za anorgansko kemijo in anorgansko tehnologijo, nadalje sekcija za kemijo in tehnologijo mineralnih goriv, sekcija za organsko in anorgansko kemijo ter sekcija za kemijsko gospodarstvo.

Prva kemijska razstava LR

Slovenije je s posebnim namenom prav ob času II. kongresa; saj bo tako se uspešne je lahko opozorila na gospodarski pomen kemijske industrije in na uporabnost kemije v ostalih industrijskih panogah ter zato odvisnost od nje. Na razstavi sodelujejo, razen nekaj nečastnih izjem, prav vsa podjetja kemijske industrije. Prikaz razvoja in napredka — od osvoboditve do zdaj še posebej — bo zato popoln. Ves razstaveni material in diagrami namreč ustvarjajo predstavo, kako raznovrstna je uporaba izdelkov kemijske industrije v ostalih industrijskih panogah in v široki potrošnji. Razstava bo pokazala, kako se dejavnost kemika ne omejuje le na področje ožje

kemije, pač pa odločilno posega na vsa področja gospodarjenja in ostalega človeškega udejstvovanja.

Kongres in razstava pa imata tudi namen prikazati zaostajanje kemijske industrije v naši povojni industrijski graditvi. Delež kemijske industrije v narodnem dohodku naše republike, pa tudi vse države, namreč dokaj zaostaja za deležem kemijske industrije v narodnem dohodku ostalih industrijsko razvitih držav. Pri nas imamo že dokaj bogato tradicijo v tej industrijski panogi (v Hrastniku imamo že sto let staro kemično tovarno), vendar pa se je v svetu ta panoga tako močno razvila, da je postala pravzaprav osnova modernemu življenju in ni

čudno, če je ob tem strmem vzponu naša domača kemijska industrija spriču velikih naporov na ostalih gospodarskih področjih zaostala.

Pozabili pa ne smemo, da imamo prav vse materialne pogoje, ki ustvarjajo bazo kemijske industrije. Imamo elektroenergetske vire, dovolj premoga, pa tudi nafto, potrebne anorganske surovine in dovolj lesa za razvoj industrije papirja in umetnih vlaken — torej izredno močan naravni potencial za razvoj kemijske industrije.

Zato je vsak prispevek, ki ga bosta k napredku kemijske znanosti in njene uporabe dala II. kongres in razstava, še toliko bolj dobrodošel.

frje

POSVETOVANJE V ZVEZI SINDIKATOV JUGOSLAVIJE O POVEČANJU PLAČ

Potrebni so novi tarifni pravičniki

Beograd, 7. jan. Danes je bil tu sestanek predstavnikov centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije in tajnikov republiških svetov sindikatov, na katerem so razpravljali o izdelavi novega tarifnega pravilnika po povečanju plač, ki ga določa letošnji družbeni plan. Posameznik podjela je namreč namaval povečati samo tarifne postavke, ne pa izdelati novih tarifnih pravilnikov. To pa je po mnenju Zveze sindikatov Jugoslavije nujno, če hočemo odpraviti razne dosedanje nepravilnosti. Na sesenku so zato sprejeli določena stališča, ki jih Zveza sindikatov Jugoslavije priporoča podjetjem pri izdelavi novih tarifnih pravilnikov.

Prednost naj imajo kvalificirani in visokokvalificirani delavci

Zveza sindikatov Jugoslavije je proti linearnemu povečevanju tarifnih postavk, to je proti povečevanju tarifnih postavk nekvalificiranim in polkvalificiranim delavcem za 5 odstotkov, kvalificiranim in visokokvalificiranim delavcem pa za 10 odstotkov. Zvezni družbeni plan je v zvezi s povečevanjem plač predvidel le skupno vrsto sredstev, ki naj jo podjetja čim pravilneje razdele. Zveza sindikatov Jugoslavije smatra, da je linearno povečevanje plač v nasprotju s sistemom družbenega upravljanja in da ne bi koristilo vzpostavitvi pravičnega odnosa v delovnih kolektivih.

Po mnenju sindikatov morajo pri povečevanju tarifnih postavk imeti prednost kvalificirani in visokokvalificirani delavci, ki so bili doslej slabše plačani. To velja še posebej za srednje tehnični kader, vodje obratov in tehniške, od katerih je najbolj odvisno povečanje proizvodnje. Zato sindikati smatrajo, da bi se morale za to vrsto delavcev tarifne postavke čim bolj povečati, ker so analize pokazale, da so bili doslej najbolj zastopljeni.

Obenem pa smatra Zveza sindikatov, da ne bi bilo dobro dalje povečevati razlik v plačah

med najnižjimi in najvišjimi kategorijami, med nekvalificiranimi delavci in visokokvalificiranimi strokovnjaki — inženirji itd. Sredstva, ki jih bodo dobila podjetja na razpolago za povečanje plač, bi morala uporabiti tudi za povečanje plač tistim delavcem, za katere je praksa pokazala, da so bili glede na svoje delo in prispevek podjetju pre malo plačani.

Dodatne tarifne postavke ukiniti

Zveza sindikatov Jugoslavije dalje smatra, da bi morali v čim večji meri ukiniti dodatne tarifne postavke. Te postavke vnašajo nejasnost. Pri izdelavi novih tarifnih pravilnikov bi morali zato dodatne tarifne postavke vnesti v osnovne tarifne postavke.

Sindikati smatrajo, da pri določanju novih tarifnih postavk ne gre uporabljati nekim šablon. Računati je treba na primer s tem, v katerem kraju obratuje določeno podjetje, za katero industrijsko vejo gre, kakšni so delovni pogoji v podjetju itd. Kakor je znano, predvideva letošnji družbeni plan z določeno industrijske panoge povečanje plač iznad višine, ki je določena s planom. To velja na primer za industrijo usnja, gume itd. Glede teh panog industrije smatra Zveza sindikatov Jugoslavije, da se to povečanje ne bi smelo nanašati na vse delavce, ki so zaposleni v teh industrijah, temveč le na tiste, ki neposredno sodelujejo v proizvodnem procesu. V industriji usnja bi morali na primer v prvi vrsti povečati tarifne postavke tistim delavcem, ki delajo pri strojenju usnja, torej pri delu, ki je naporno in zdravju škodljivo. Uslužbenec v uradih pa tarifnih postavk ne bi bilo treba povečati.

Novi tarifni pravilniki do konca februarja

Zveza sindikatov Jugoslavije priporoča delavskim svetom, da se pri izdelavi novih tarifnih

pravilnikov točno drže predpisov o demokratičnem postopku kot je bilo to doslej. Istočasno pa sindikati smatrajo, da bi bili novi tarifni pravilniki lahko izdelani do konca februarja s tem, da bi bilo povečanje tarifnih postavk retroaktivno, to se pravi, da bi začelo veljati s 1. januarjem letos.

M. P.

Včeraj in danes

Posvetovanje o pospeševanju kmetijstva

Beograd, 7. jan. V Beogradu se je danes začelo tridnevno posvetovanje o pospeševanju kmetijske proizvodnje v Jugoslaviji. Razen članov upravnega odbora Zveze kmetijsko-gozdarskih zbornic se ga udeležujejo zastopniki združenih zvez, kmetijskih zbornic in sekretariatov za kmetijstvo v ljudskih republikah, kakor tudi zastopniki Zveze sindikatov. Navzven so tudi član zveznega izvršnega sveta Slavko Komar, predsednik komisije za kmetijstvo pri SZDL Jugoslavije Raja Nedeljković in sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo pri zveznem izvršnem svetu Dragoslav Mutapović.

Danes je poročal na posvetovanju predsednik Zveze kmetijsko-gozdarskih zbornic Ivan Buković o pospeševanju kmetijske proizvodnje. Jurji pa bodo na dnevnem redu referati in razprava o mehanizaciji kmetijstva, o vlogi in pomenu poslovnih združenih zvez in o

Novo naprave za elektrifikacijo železnic

Elektrifikacija železniških prog Reka—Zagreb in Pivka—Ljubljana dobro napreduje ter bomo imeli prihodnje leto že nepretrgan promet električnih prog Zagreb—Reka, Pivka—Ljubljana in proti Trstu. Za podaljšanje prog pa je potrebno poleg vsega drugega tudi dovolj električne energije. Zato so še posebej važne posamezne hidrocentrale, predvsem pa hidroelektrarna »Nikola Tesla« v Vinodolu. Ta hidrocentra bo imela važno trafopostajo, ki bo napajala z energijo električne železniške vode proti Ljubljani in Zagrebu. Zaradi tega že zdaj opravljajo velika dela za montiranje novih naprav. Te dni je prisel v Tribalj pri Crikvenici velik transformator, težak 46,5 tone, ki ima 20.000 kVA. Le tega zdaj montirajo v sklopu hidroelektrarne »Nikola Tesla«, služil pa bo za potrebe železnice. V nadaljnjem delu za elektrifikacijo bo važna še hidroelektrarna Gobjak pri Ogulinu, ki bo dajala znaten del energije za pogon električnih lokomotiv od Ogulina proti Zagrebu.

JOZE PLEČNIK

Umrl je veliki slovenski lični arhitekt in pesnik materiala Jože Plečnik.

Rojen 23. januarja 1872. leta kot sin mizarja v Ljubljani, je kazal že od zgodnje mladosti veselje do risanja, hkrati pa je v očetovi delavnici dobil neposreden stik z oblikovanjem lesa. S pomočjo kranjskega deželne odbora

tamkajšnji šoli za umetno obrt. Dolžno priznanje na Dunaju mu je pridelala tamkajšnja univerza šele pred leti, ko ga je izvolila za svojega častnega doktorja.

Ze za casa svojega dunajskega obdobja je zapustil Plečnik pomno sijajnih uokazov svoje umetniške sile, od znane ureditve Kolonade v Pragi, preko arhitekture palače Zuccheri in arzne moderne cerkvene arhitekture v deavskem preamesiju Ottakring do drobnih, a blestecih resicv sobne opreme. Prasko oodobe je prevzelo Plečnika toliko bolj, saj se je znal sreči prebujene ceske arsave, ki ji ni pomagal samo kot akademski pedagog, ampak ji tudi začel ustvarjati zunanjo arhitektonsko podobo. Njegov ugled je bil tolikšen, da mu je prvi predsednik ceskoslovaške republike Masaryk zaupal umetniško obnovoitev zgodovinskega gradu dradžany

Je 14 let star odšel na obrtno šolo v Graz, od koder ga je pot pot koncu študija privedla na Dunaj, takratno središče moderne arhitekture. Tu je najprej risal načrte za upremo stanovanj, dokler ni spoznal njegovih talentov znani reformator dunajske arhitekture Otto Wagner, ki mu je tudi pomagal na dunajsko umetniško akademijo. Kmalu je postal eden njegovih najbližjih sodelavcev in po njegovi smrti bi ga tudi nasledil na profesorski stolici, če ne bi njegove izvolitve takrat preprečile politične razmere stare Avstrije, zaradi česar je odšel v Prago in prevzel dolžnost profesorja za dekorativno arhitekturo na

Kljub temu pa je našel poln azmah svojih sil šele doma, ko se je leta 1922 vrnil kot redni profesor Tehniške fakultete na novo ljubljansko univerzo. Dolga vrsta let tihga in skromnega Plečnikovega dela v domovini je vzgojila ne samo na stotine novih slovenskih arhitektov in ljubiteljev umetnosti, ampak ustvarila je tudi celo vrsto konkretnih umetnih in slovenskih arhitekturi in urbanizmu. Zlasti v Ljubljani lahko govorimo, da je po njenem baročenem obdobju prav Plečnik dal mestu svoj nov zaključen obraz. Univerzitetna knjižnica, Zale, Tivoli, Tromostje, Križanke, Trnovo in cela vrsta drugih arhitektonskih in urbanistično zaključnih predelov mesta se v verigi njegove ustvarjalnosti spaja s preprostimi, a zato prav tako umetniško zasnovanimi spomeniki padlim borcem iz zadnje vojne po vsej Sloveniji, s toplimi ureditvami vrtno kulture in drobnimi umetniškimi opremami slovenskih knjig. S čudovito mojstrsko roko in genialno idejo je znal povezoovati staro z novim, klasično s sodobnostjo, trd marmor z železom in lesom, vsečlovečansko univerzalnost s pristnimi domačimi elementi. Članstvo v Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, častni doktorat ljubljanske Univerze in Prešernova nagrada so mu bili samo eden izmed znamenjih izrazov naše splošne globoke zahvale. bp.

Japonski uvoz železne rude iz Indije. Japonsko ministarstvo za trgovino je sporočilo, da bo uvoz indijske železne rude svoboden na osnovi sistema avtomatskega odobranja uvoza od 21. decembra dalje. Dosedaj je bilo potrebno za uvoz indijske železne rude alociranje deviz. Ministarstvo za trgovino je sporočilo tudi, da je prenesena indijska železna ruda v skupino blaga, katero je možno svobodno uvažati, ker so sklenili japonski uvozniki aranžmame za odpravo prevelike medsebojne konkurence. Japonska uvaža iz Indije okoli 1.200.000 ton železne rude letno.

S SEJE SVETA ZA ZDRAVSTVO LRS

O zasebni zdravniški praksi

Ljubljana, 7. jan. Gradivo, ki ga je obravnaval na svoji današnji seji svet za zdravstvo LRS, je bilo zelo obširno. Na vrsti je bilo več važnih problemov zdravstvene službe, n. pr. zasebna zdravniška praksa in končno še določitev cen oskrbnih dni v bolnišnicah za letošnje leto.

Razprava o zasebni zdravniški praksi je potekala na podlagi ankete, ki jo je izvedel svet za zdravstvo in ki naj bi nakazala razloge za ukinitve zasebne zdravniške ordinacije oz. razlogov za ukinitve zasebnih zdravniških ordinacij, ali ne, ali ne ukine privatna zdravniška praksa.

Iz ankete posemamo le poglavite razloge, s katerimi anketiranci opravčujejo še nadaljnji obstoj privatnih zdravniških ordinacij:

Dolgo čakanje v javnih ambulantah, kjer je naval bolnikov prevelik, ambulant pa premalo; dolgotrajni, birokratski in administrativni postopek v javnih ambulantah, posebno če mora bolnik na pregled k specialistu; omogočena še ni prostost izbira zdravnika v javni zdravstveni službi, kar ovira pacienta, da bi si izbral takega zdravnika, h kateremu bi se z zaupanjem zatekel (to velja predvsem za večja mesta); premalo štetnosti v javnih ambulantah. Zdravnik je v teh preuraden, ob pregledu je navzoč tudi drug človek, medicinska sestra ali bolničarka, kar pacienta psihološko moti, da ne more zaupati zdravniku svojih težav, kar je tudi osnovni pogoj za uspešno zdravljenje.

n. položaj zdravnikov v javni zdravstveni službi. K temu je mnogo zdravnikov pripomnilo, da bi takoj opustili privatno prakso, če bi jim prejemke v javni zdravstveni službi zboljšali.

Tisti zdravniki, ki delajo tudi v javnih ambulantah, izjavljajo v anketi, da je dejanska kakovost dela v javnih ambulantah na mnogo višji stopnji kakor pa v privatnih ordinacijah, in sicer zaradi sodobnih diagnostičnih, laboratorijskih in terapevtskih posegov, ki v zasebnih ordinacijah niso dosegljivi. V anketi so nekateri zdravniki tudi predlagali, naj se ne dovoljuje privatna praksa mladim zdravnikom.

KAJ GOVORI PROTI ZASEBNI ZDRAVNIŠKI PRAKSI?

Razprava o mnenjih v anketi je bila zelo izčrpna. Temeljila je na konkretnih dejstvih in družbenih načelih. Predvsem je osvetlila odnos privatne prakse do javne zdravniške službe in konflikte, ki pri tem nastajajo. Navajamo prav tako le bistvene argumente, ki so bili nakazani v razpravi in ki govorijo za ukinitve zasebne zdravniške prakse.

Poleg tega da nimajo primerne in sodobno urejenih ordinacij, se zdravniki v privatni praksi ne ukvarjajo s preventivno in kurativno, kar je bistvo sodobne medicinske znanosti in za kar naša družba daje velikanška sredstva. Privatna zdravniška praksa ovira nadaljnji razvoj javne zdravniške službe

tudi s tem, da preprečuje dotok mladih zdravnikov v javno službo. Privatni zdravniki ne preprečujejo občinskih ljudskih odborov, da je potrebna specializacija mladih zdravnikov, da jih je treba stipendirati itd. V Sloveniji je mnogo primerov, da so bili v raznih občinah nastavljeni mladi zdravniki, ki jih je privatna zdravnik dokaj hladno sprejel in jih preprečeval, da niso potrebni, ker ni v občini posebnega dela. Prav gotovo je, da je tak odnos močno demoraliziral mladi zdravniški kader, v katerem se je začela porajati misel na privatno prakso, in kar je tudi ogrožalo etični lik zdravnika.

Kar zadeva gmočno stanje zdravnikov v javni službi, je bilo v razpravi poudarjeno, da je tem zdravnikom mogoče zboljšati njihovo nagajevanje z določitvami in že obstoječimi zakonitimi predpisi, n. pr. z dopolnilnimi plačami, možnostjo nadurnega dela v zdravstvenih domovih, honorarno zaposlitvijo itd. Ta vprašanja pa je treba seveda pravilno regulirati, kar doslej še ni bilo storjeno. Bolj pereče pa je gmočno stanje zdravstvenih strokovnjakov v raznih inštitutih, ki nimajo takih možnosti zaslužka, kakor so bile nakazne. Temu bo treba posvetiti v bodoče veliko pozornost.

Mnenja, ki so bila dana o zasebni zdravniški praksi, seveda niso dokončna, ker je to vprašanje, o katerem bo morala spregovoriti še javnost. Zaradi tega je svet sklenil to zadevo dati v razpravo sindikalnim organizacijam, družbenim organom in drugim forumom, ki naj povedo svoje mnenje in predloge. E. K.

UMRL JE
CASTNI MESCAN LJUBLJANE

DR. H. C. ARCH.

JOŽE PLEČNIK

UNIVERZITETNI PROFESOR

VELIKEGA MOJSTRA,
KI JE S POSEBNO LJUBEZNIJO
OBLIKOVAL NOVO PODOBO LJUBLJANE,
BOMO OHRANILI V CASTNEM SPOMINU

MESTNI SVET LJUBLJANE

Oh robu dogodkov

Ikova doktrina

Grede statista, ki so ga ZDA zavzele za anglo-francoskega napada na Egipt, so mnogi izrazili mnenje, da je to statista »mouro« in da so si Američani s tem skovani precejšen politični kapital predvsem med arabskimi tako imenovane azijsko-arabske skupine. Zato je bilo presenečenje tonko večje, ko sta Dulles in Eisenhower napovedali »novo ameriško politiko do Srednjega vzhoda«, nazvano »Ikova doktrina«.

Washington se je pognal v dramatično diplomatsko akcijo: najprej je svetovno javno mnenje zvečalo, da pripravljajo ZDA »zelo ostre ukrepe«, s katerimi naj bi zavrnile sicer hiter sovjetski poseg na področju Srednjega vzhoda. Nujnost je dokazila vzhodnja, Nujnost je dokazila vzhodnja, Nujnost je dokazila vzhodnja...

Zato je svetovna pozornost čakala na poslanico, ki jo je ameriški predstavnik poslal obema domovoma Kongresu. Ta deklaracija je bila sicer sporočena kar najbolj »slovesno«, vendar so ji obili marsikatero prejšnjo ost, to pa nemara ne toliko zaradi reagiranja v Moskvi, temveč veliko bolj zato, ker je »sindirone« pokazalo, da so se v arabskih državah resno vznemirili...

V svoji poslanici je Eisenhower poudaril, kolikšen je gospodarski pomen Srednjega vzhoda za Zahod, predvsem pa za zahodnoevropsko gospodarstvo, saj leži na tem področju vsaj dve tretjini vseh svetovnih rezerv nafte; ZDA naj bi bile odgovorne za neodvisnost srednjevzhodnih držav, češ da Zdrženi narodi »niso kos v vsakem trenutku zavarovati svobode posameznim državam. Ni težko uginiti, kam je Eisenhower meril, ko je na ta način ocenil »nesposobnost« OZN. Zato pa je ameriški predstavnik zahteval, naj mu Kongres dodeli takšno pooblastilo, da bi lahko preprečil »agresijo mednarodnega komunizma« na Srednjem vzhodu.

Eisenhower je zoper to »agresijo« predvidel dvojne ukrepe: najprej gospodarske, s katerimi naj bi podpiri ekonomski razvoj srednjevzhodnih držav in s tem pomagali ohraniti njihovo neodvisnost, ob tem pa naj bi dobil se pooblastila za vojaško pomoč in to z utemeljitvijo, da je »varnost ZDA odvisna od razmer na Srednjem vzhodu«.

O tem predlogu ameriškega predsednika bo zaenkrat razpravljali Kongres. Bržkone bo ta predlog sprejel, vendar ne prav gladko: v Washingtonu je čutili tri struje med kongresniki. Dobri del sodi, da je predlog dober, ker je pač »treba z Rusi gotoviti ostanje, saj »Rusi razumejo samo takšno govorico«; precej jih je tudi, ki menijo, da ne obstaja nikakršna potreba po takšni izredni pooblastili; največ pa je tistih, ki smatrajo, da je treba ta predlog se ugodno proučiti...

Cameo na to najnovejšo ameriško diplomatsko akcijo je bil v Zdrženi narodih vsakakor negativen. Zdrženi narodi čutili — in to ne glede na poudarek, ki ga daje Ikova deklaracija vlogi varnosti sveta — da je zmanjšana vloga OZN in s tem tudi njen ugled. »Ikova doktrina« pa je naietela na močno opozicijo v krogu azijsko-arabskih držav; v ten arabskih imajo namreč zelo slabe izkušnje z zunanjim imperializmom in agresijo, sovjetskega napada pa se ne bojijo preveč. Poleg tega gre še za vprašanje, ali je najbolj modro dati gospodarsko pomoč s statistično »vojaških interesov« in ali ne bi bilo mar koristnejše, če bi z velikimi denarnimi sredstvi, ki jih predvideva Eisenhowerjev načrt, raje upravljali Zdrženi narodi?

Ce so v Londonu sužaljeni, ker delujejo ZDA docela »samostojno« in brez posvetovanja z Veliko Britanijo, pa je Nehru spet povzdignil glas in opozoril: »Ce obstaja na tem področju kakršna koli praznina, potem jo morajo napolniti same države tega področja s svojo notranjo silo in enotnostjo«. In še ena pripomba: če že sodijo ZDA, da razmere na Srednjem vzhodu vplivajo »na varnost ZDA«, kaj bi lahko o tem rekli v Moskvi, ko se vendar južna sovjetska meja vije čez ves Srednji vzhod? Kaj pa posledice: bržkone zaostritev biokovske politike... D. S.

Indija si želi socializem za svoje podnebje in narod

Letna skupščina indijske kongresne stranke je določneje formulirala zahtevo po socialistični družbi — Nehru je redkobeseder o svojem obisku v ZDA

INDOR (Indija), 7. jan. (Tanjug). S sprejetjem zunanje-politične resolucije se je večeraj končala 62. letna skupščina indijske kongresne stranke, ki je hkrati pomenila začetek kampanje za volitve od 25. februarja do 10. marca.

Ta skupščina ima dvoje pomembnih značilnosti: notranje-politično in zunanje-politično. Kar zadeva notranjo politiko, je kongres jasno odredil svoj cilj, ko je odvrnil prejšnjo nejasno formulacijo »družbo po socialističnem vzoru« ter sprejel v svoj statut kot cilj uresničenje socialistične družbe. V govorih voditeljev kongresa je bilo jasno poudarjeno, da Indiji ne ustreza kapitalistična pot. Prav tako so tudi brez ovinkov govorili o slabostih Indije; kmetijski karakter gospodarstva, prenajenost ter ostanki fevdalno-kolonialnega sistema.

Predsednik kongresa Debar in premier Nehru sta opozorila tudi na težave, ki jih bo morala Indija premagati na poti gospodarskega razvoja, ko sta poudarila, da bo »narod moral zategniti pas« in da »mora Indija napeti vse sile, da preskoči močvirje siromaštva ter se postavi na trdne noge«. Kongres je napovedal začetni cilj, toda poti k temu cilju bo treba še najti, kajti Indija želi svoj socializem, ki bo ustrezen njenemu podnebnju in narodu. Pri tem bo brez dvoma uporabljala iskustva drugih socialističnih držav, iskala bo pa tudi svoja pota, kjer

ji izkustva drugih držav ne bi pomagala.

Pričakovano, da bo Nehru kaj več povedal o svojem obisku v ZDA, se niso uresničile. Namesto tega je obsodil politiko, ki jo namerava Eisenhower voditi do Srednjega vzhoda. Mogoče je prav ta novi ameriški načrt povzročil, da Nehru ni hotel govoriti o tem, kar je bilo prej. Tako ostane še vedno pri tem, da sta Nehru in Eisenhower samo »bolje razumela drug drugega«. Po mnenju političnih opazovalcev ta najnovejši Eisenhowerjev načrt pravzaprav spravlja v nevarnost to razumevanje. Današnji Nehrujev govor je pokazal, da bo Indija v zunanji politiki nadaljevala svojo pot in obsodila vsak korak, ki bo grozil miru v svetu.

Vrnitev emigranta

Hasan Uzani zahteva popolno neodvisnost Alžira, ker je to pogoj za popolno neodvisnost Maroka

CASABLANCA, 7. jan. (AFP). Hasan Uzani, generalni sekretar maroške demokratične neodvisne stranke, ki že več kot 2 meseca ni več v vladi, je izjavil večeraj na nekem zborovanju, da neodvisnost Maroka ni popolna, ampak pogojna. Poudaril je, da želi biti Maroko svoboden v izbiri svojih zvez, ki jih misli vzpostaviti s Francijo ali kakršno koli drugo državo. Maroko bo izbral, kakor bo najbolje ustrezalo njegovim interesom in je edini sodnik v tem pogledu, je poudaril Hasan Uzani, ki se je vrnil v Maroko po 5 in pol letih življenja v emigraciji.

Uzanija poskus Francije, da bi takrat, ko bi odrejali bodoče zveze z Marokom, dosegli tako rešitev, ki bi zadovoljila francosko politiko in ji zagotovila interese v sedanjosti in prihodnosti. Uzani se poteguje, da bi Maroko pridružil tudi Irfi in Rio de Oro, ozemlje na atlantski obali, Melilla na obali Sredozemlja, Ceuta, Kenasa, Tinduf in nekatere druge pokrajine, v glavnem španske afriške posesti. Prav tako je poudaril, da severno področje Maroka praktično ni del državne maroške celine, ker so jo dali na razpolago posameznim fevdalem. Ko je govoril o alžirskem vprašanju, se je generalni sekretar demokratične neodvisne stranke opredelil za popolno neodvisnost Alžira, ker vidi v tem bistven pogoj za popolno neodvisnost Maroka.

Generalni sekretar demokratične stranke neodvisnosti je izjavil, da skuša Francija vsiliti Maroku mnoge pogoje, in dodal, da se prav zato francoska vlada in parlament še vedno nista odpovedali pogodbi o francoskem protektoratu nad Marokom. Vzdrževanje te pogodbe pa pomeni po mnenju

Tuja letala nad Moluki

Djakarta, 7. jan. (AP). Generalni sekretar stranke Masjumi je danes sporočil, da bo stranka Masjumi ostala v vladi, da pa se bo trudila za sodelovanje bivšega podpredsednika Mohameda Hatte in predsednika Sukarna zaradi sporazumne rešitve krize.

Neka delegacija, ki je prispela z vzhodne obale centralne Sumatre v Djakarta, je izjavila, da so jo poslali ljudje, ki so se odločili pretrgati stike z vojaškimi uporniki in ponovno priznavajo oblast v Djakarti. Indonezijska vlada je objavila danes sporočilo o prepovedi preletavanja tujih letal nad Moluskimi otoki. Predstavniki letalstva je izjavil da so neka tuja letala metala orožje in strelivo upornikom na tem področju.

Spori na Malaji

London, 7. jan. (AP). Član malajske delegacije v pogajanjih z britansko vlado, minister prosvete Abdul Razak, bo odpotoval jutri iz Londona, da bi pomagal pomiriti spore, ki so se začeli med Kitajci in Malajci na področju Penanga na Malaji. Iz istih razlogov je šef delegacije, predsednik malajske vlade Abdul Rahman, spremeni načrt potovanja in je odločil predvideni obisk v Istanbulu in Bangkoku. Po končanem razgovoru bo Abdul Rahman odpotoval naravnost na Malajo.

Izjava madžarske vlade

Budimpešta, 7. jan. Budimpeštanski radio je večeraj zjutraj objavil deklaracijo madžarske vlade. Vlada je v deklaraciji obrazložila svoje načrte za rešitev najbolj aktualnih in najvažnejših problemov.

Deklaracija uvodoma pravi, da je 4. november lani ločnica v borbi proti »kontrarevolucionarnim silam«. Takrat je bila namreč osnovana revolucionarna delavsko-kmečka vlada, katere glavna naloga je bila ohranitev ljudske republike in pridobitev socialistične revolucije ter likvidacija »kontrarevolucionarnih oboroženih sil«.

Deklaracija zagotavlja, da se madžarska vlada ne bo odrekla pridobitve zadnjih 12 let, da pa bo odločno prekinila z napakami, ki jih je v letih zagrešil režim Rakosi-Gero. Deklaracija poudarja, da je vlada stori-la ukrepe za zvišanje med-industrijskih delavcev, rudarjev in drugih delovnih ljudi, izdala je uredbno o delavskih svetih, uredbno o zaščiti premoženja proizvodnih zadrug, državnih podjetij in strojno-traktorskih postaj, ukinitev prisilnega odkupa itd.

Po vladnem načrtu bo glavne smernice vlade odredil parlament, ki bo redno zasedal. Širša kompetence bodo dobili

tudi županski, mestni in občinski sveti. Glavna naloga vlade je — nadaljuje deklaracija — sprostiti državni aparat s tem, da ga številčno zmanjša. Vzporedno z zmanjšanjem centralnega državnega aparata bo vlada razvijala lokalne organe ljudske oblasti, jim dala večjo gospodarsko samostojnost in večje pristojnosti ter se resno lotila decentralizacije, ki so jo več let odlagali. »Pri tem — nadaljuje deklaracija — je treba najti način, kako dati svetom stvarno oblast na njihovem področju.«

Deklaracija govori nato o škodi, ki je nastala zaradi oktobrskih dogodkov, in ugotavlja, da je položaj za premagovanje sedanjih težav ugodnejši, kot je bil položaj 1945. Dokler se ne bodo razmere zboljšale, vlada ne bo mogla zvišati med. majhne pa bodo ostale tudi investicije. V tej zvezi govori deklaracija o potrebi uvedbe sistema, ki bo v proizvodnji materialno za-

Protist zaradi propagande

LONDON, 7. jan. Kakor poročata TASS, je sovjetsko veleposlanstvo v Londonu izročilo 3. januarja Foreign Office note, v kateri opominja Veliko Britanijo, da je večkrat opozorilo Foreign Office na neprijateljsko dejavnost proti ZSSR neke skupine kriminalnih elementov v Veliki Britaniji, ki se imenuje »NTS«. Od vlade Vel. Britanije zahtevajo, naj stori ustrezne ukrepe, da bi preprečili aktivnost omenjene organizacije.

V noti pravijo, da je navzlic vsemu ta organizacija nadaljevala s podtalno dejavnostjo proti Sovjetski zvezi ter je bila še posebno aktivna, ko so pred nedavnimi obiskale nekatere sovjetske ladje britanskega pristanišča. V noti omenjajo, da so lani posadkam sovjetskih ladij delili protisovjetske publikacije v ruskem jeziku, ki so vsebovale klevete o Sovjetski zvezi ter so hujskale na kriminalna dejanja.

V noti opozarjajo na ta dejstva in ponovno zahtevajo, naj britanske oblasti stori ustrezne korake, s katerimi bi zaščitile sovjetske ladje in njihove posadke, ko pridejo te v britanska pristanišča.

V Alžiru še zmeraj boji . . .

Mrtvi, ranjeni, zasede in diverzije — V taboriščih je zdaj približno 20.000 Alžircev in Francozov — »Monde«, »Paris Presse« in »France Soir« zaplenjeni

PARIZ, 7. jan. (Tanjug). V Alžiru se nadaljujejo hudi boji. Po današnjem sporočilu francoskega štaba je v bojih z uporniki padlo 10 podoficerjev in francoski vojak so ranjeni.

Alžirske uporniške sile so izvršile mnogo napadov na bolj-ših po planinah in mestih. Skupno število mrtvih in ranjenih v teh okoliših cenijo na več kot 80. Navzlic velikim naporom francoskih čet so uporniki ponovno prevzeli pobudo na bolj-ših okoliših mesta Alžira. Tam je bilo več kot 30 oseb ubitih in ranjenih pri zasedah upornikov. Francoske vojske sile pa so imele na tem področju najtežje izgube. V glavnem mestu Alžiru se še nadaljujejo akcije uporniških komandosov. Od večeraj do danes je bilo v Alžiru 10 diverzantskih akcij in napadov. Napadli so tudi nekoliko policijskih postaj. Francosko po-veljstvo trdi, da je bilo 40 upornikov ubitih, 20 pa ujetih.

V bližini Berudija so razstrelili vlak. Ni še znano, kolik-ko je bilo žrtev. Orožniška kolona je padla v zasedo upornikov pri Fort Nationalu. Bilo je več mrtvih in ranjenih. Zgodaj jutraj, ko je bila še policijska ura, so uporniki vdrli v mesto Oran in napadli Francoze. Kakor danes sporočajo francoski dopisniki, je položaj v vsem Alžiru skrajno eksplozivnen. Francoska policija, ki nadaljuje z represalijami proti tistim, ki so sodelovali v splošni stav-

ki, je aretirala in poslala v koncentracijska taborišča 15 Alžir-cev, znanih delavskih aktivis-тов v mestu Alžiru. Po neuradnih informacijah je sedaj v koncentracijskih taboriščih v Alžiru 20.000 Alžircev in Francozov. Vojaško sodišče je izreko smrtno kazen nad dvema Alžircema zaradi »terorizma«.

Trije vodilni pariški listi »Monde«, »Paris Presse« in »France Soir« so bili večeraj v Alžiru zaplenjeni, ker so objavili vesti o kazenskih pohodi francoskih padalcev proti civil-nemu prebivalstvu v mestu Alžiru.

To je prvi primer zaplembe nekommunističnih časopisov v Alžiru. Združenje francoskih novinarjev in založnikov je vlo-žilo danes odločen protest pri predsedniku vlade. Odločitev o zaplembi francoskega tiska je odredil generalni guverner na osnovi izrednih pooblastil, ki jih je dobil od skupščine že pred enim letom.

KAIRO — Sudansko ministristvo za notranje zadeve ni dovolilo, da bi britanski feldmaršal Auchinleck in lord Hoare Beliša obiška Sudan med svojim potovanjem po državah Vzhodne Afri-ke.

JOHANNESBURG — Južnoafri-ška unija je za Zdrženi narodi-žavami in Kanado postala naj-večji proizvajalec urana na sve-tu. Letno proizvajajo 3000 ton urana.

Na področju trgovine smatra vlada za nujno potrebno razširiti privatno trgovino. Kar zadeva zunanjo trgovino, namerava madžarska vlada razvijati trgovinske stike z vsemi de-želami. V zunanji politiki pa bo vlada vodilo načelo aktivne koeksistence, t. j. prijateljskega sodelovanja z vsemi dr-žavami, ki bodo spoštovale su-verenost in neodvisnost Mad-žarske.

V vodenju gospodarstva bo še vedno prevladoval tako imeno-vani »demokratski centrali-zem ob sodelovanju najširših množic«.

Vladna deklaracija govori nato o sovjetski armadi na Madžarskem. Po besedah mi-nistrskega predsednika Kadar-ja je sovjetska vojska na Mad-žarskem v sedanjem zaostre-nem položaju čuvar madžarske-ga naroda pred morebitnim na-padom imperialističnih sil. Deklaracija poudarja, da so bila v zadnjem času odstranje-ja nekatere vprašanja v zvezi s sovjetsko armado, »ki so v zadnjih letih Stalinovega živ-ljenja kalila harmonijo med Madžarsko in Sovjetsko zvezo«. Deklaracija končuje, da obe vladi — madžarska in sovjets-ka — želita urediti vprašanje bivanja sovjetskih čet na Mad-žarskem s prijateljskimi raz-govori.

Janos Kadar

Večeraj je prispela v Beograd na dvodnevni obisk ameriška misija, ki proučuje izva-ljanja pomoči ZDA, namenjene tujini. To misijo je imenoval predsednik Eisenhower, da bi proučila, kako izvajajo program ameriške pomoči tujini in to predvsem z gospodarskega stališča. S tem namenom bo ta misija obiskala 18 držav, ob vrnitvi v ZDA pa bo predse-dnik Eisenhowerju predložila morebitne spremembe, kakor tudi splošno poročilo o izkri-štanju te pomoči. Na podlagi teh predlogov in poročila bo potem predsednik Eisenhower predlagal Kongresu, kakšna naj bo pomoč ZDA tujini v prihodnem proračunskem letu.

Na čelu te misije je BENJAMIN F. FAIRLESS, bivši predsednik Ameriške korporacije za jeklo. Poleg predsednika Benjamina F. Fairlessa so v tem posebnem odboru še: DR. COL-GATE W. DARDEN, JR., predsednik univerze Virginija, JOHN L. LEWIS, znani ameriški sindikalni delavec in predsednik sindikata Združenih ameriških rudarjev, WHITE-LAW REID, predsednik upravnega odbora dnevnika »New York Herald Tribune«, in JESSE W. TAPP, predsednik upravnega odbora Ameriške banke.

Pred prihodom v Beograd je ameriška misija obiskala Madrid, Pariz, Bonn in Dunaj. Iz Beograda pa bo šla na pot okoli sveta in obiskala še: Istanbul, Ankara, Atene, Tehe-ran, Saigon, Tokio, Tajpeh, Karači in Honolulu.

Na zemskem letališču je predstavnik ZDA pričakal državni podsekretar za zunanjo zadevo dr. Vladimir Velebit, prav tako pa tudi ameriški veleposlanik v Beogradu g. James Riddieberger s člani veleposlanstva. Na sliki: Predsednik ZDA Eisenhower s člani odbo-ra za proučevanje izvajanja programa ameriške pomoči tujini.

Poljski boj in težave

Od stalnega dopisnika »Politike« in »Slovenskega poročevalca«

VARŠAVA, 7. jan. In govoru, da bi se na Poljskem pod Gomulko mogel obnoviti kapitalizem ali vrniti stoto, kar je bilo prejšnja leta. S temi besedami se je obrnil na poljski narod, volivce in člane partije list centralnega komiteja poljske združene delavske partije »Trybuna Ludu« in poudaril, da bi bila vrnitev na katero koli od teh dveh ob proteklosti poljski interesom in volji ogromne večine članov partije in poljskega naroda.

Uvodnik partijskega organa, ki je pritegnil splošno pozornost poljske javnosti, vsebuje, kakor smatrajo tukaj, neposreden od-govor tistim kombinatorjem, ki iz različnih razlogov žele slabljenje navdušenja in zaupanja, s katerim so napredne poljske sile pred dvema mesecema pre-šle k splošnemu prepovedu dr-žave, k demokratizaciji, utrditvi suverenosti in izgradnji svoje oblike socializma na popolnoma enakopravni osnovi; z drugimi državami. (Ta uvodnik v listu »Trybuna Ludu« je bil objav-ljen istočasno z izveščki iz ko-munikacije o sestanku predstav-nikov bolgarske, romunske, ma-džarske, češkoslovaške in sovjetske partije v Budimpešti.)

Ni tajno, da se v političnem življenju Poljske zadnje tedne, kar sedaj opozarja tudi »Trybu-na Ludu«, pojavljajo in aktivno delajo struje, ki so proti konsol-idaciji na Poljskem in proti utrditvi njenih oktobrskih pridobitev. Napredne zdrave sile skušajo te vplive sovražnih struj odklanjati in posvajajo na enotnost države in organizacijo notranjih sil za zelo pomembne naloge, ki so na gospodarskem in družbenem področju.

Ko se obrača predvsem na člane partije, »Trybuna Ludu« apelira, da se jemlje najresnejše pomen sedanje predvolilne kam-panje in volitve novega Sejma potrjujejo, da je nujna fronta borbe za utrditev pridobitev, ustvarjenih v oktobrskih dneh.

Doba, ki je zdaj pred Poljsko, zahteva predvsem zaradi aktu-alnega gospodarskih problemov še mnogo požrtvovalnosti, od-povedi in skupnih naporov. »Ca-ka nas še teška borba, da bomo dokončali oktobrsko zmago. Ta zmaga mora biti požrtvovalno delo, močno in enotno stremljenje vse skupnosti, da bi vsi ljudje na Poljskem lahko živeli svobodni in sili.« Naslanjajoč se na gospodarske probleme, ki prizadenejo vsako poljsko dr-žino, list dalje piše, da partija in vlada pred volitvami ni kro-mur ne obljublja zlatih grad-ov, ne obljublja zlatih grad-ov. Nasprotno. Te dni so po-višal celo posameznim artiklom »industrijskega blaga in blaga šir-roke potrebnosti iz raznih zuna-njih in notranjih gospodarskih razlogov. Vodstvo države je pre-pričano, da taki nepopolarni ukrepi ne bodo vplivali na vo-

lince, kajti k programu in te-žavam je treba pristopiti odkri-to in s skupnimi napori omo-gočiti njihovo ublažitev.

V preostalih 12 dneh pred volitvami bo po vseh izgledih aktivnost partijskih organizacij okrepjena. »Trybuna Ludu« opozarja člane poljske združe-ne delavske partije na škodli-ve pojave določene depresije brez orientacije in upsanje na oktobrskih lovorikah. V tak-kih okoliščinah prihajajo še bolj do izraza sovražni elemen-ti v partiji, tako imenovani konservativci, ki na vsak način poskušajo, da bi se vrnili ali obdržali na vodilnih mestih, da bi zavirali razvoj in izvajanje oktobrskih odločitev o demo-kratizaciji in družbenem prepo-vedu države.

Opozarjajo, da bi bilo treba tako delovanje konservativnih struj v partiji nujno zavirati s tem, da bi se partijski člani popolnoma vključili v politično življenje, tako v času sedanjih volitev novega partijskega lo-kalnega življenja ali v bodočih dveh mesecih pred partijskim kongresom. Pretekle tedne so se dogajali napadi na člane par-tije, šovinistični, nacionalistični, protukrški, protizdovski, proti-ukrajinski izpadi. Vse to v skrajni liniji predstavlja napad na interese poljskega ljudstva in njegove oktobrške pridobitve. Kolikor se ti postopki dogajajo in imajo kakršno koli zvezo s člani partije — piše »Trybuna Ludu« — takim osebam ni me-sta. Revolucionarna, zilava politična aktivnost par-tijskega članstva, kakršna je obstojala v času oktobrškega preloma, mora po pisanju »Try-buna Ludu« ponovno zažveti na vsem Poljskem.

Božidar Dikič

Na Danskem nespremenjen vojaški rok

Kodanj, 7. jan. (Reuter). Predsednik danske vlade Han-sen je izjavil na kongresu so-cialnodemokratične stranke, da njegova vlada ne misli menja-ti sedanje gospodarsko politiko. Poudaril je, da vlada prav-tako ne misli zmanjšati vojaš-ki izdatkov in vojaški rok. Na kongresu socialdemokratične stranke so kot gostje predse-dnik švedske vlade Tage Erlan-der, norveški premier Einar Gerhardsen in voditelj zahod-nemške socialdemokratične stranke Erich Ollenhauer.

TELEGRAMI

BONN — Predstavniki zahodno-nemške vlade je sporočili, da se bodo razgovori med Veliko Bri-tanijo in Zahodno Nemčijo o stroških za vzdrževanje zavezni-ških čet na ozemlju Nemčije za-čeli 14. in ne 10. januarja, kakor je bilo prvotno sporočeno.

MOSKVA — Danes je v Moskvi podpisano skupno sporočilo o razgovorih vladne delegacije Vzhodne Nemčije in Sovjetske zveze. Sporočilo sta podpisala predsednik sovjetske vlade Bul-ganski in predsednik vzhodno-nemške vlade Otto Grotewohl.

MICHIGAN — Bivši predse-dnik britanske vlade Clement At-lee je prispel v Michigan, kjer bo imel danes na univerzi pre-davanje. Atlee potuje po Zdr-ženih državah in Kanadi, kjer bo

imel predavanja o sedanjem pe-ložaju v svetu.

KARACI — Predsednik sirijske republike Sukri Kuatli je pri-spel danes v Karači na 10-dnev-ni uradni obisk. Sukri Kuatlija spremljata med drugimi tudi mi-nister za zunanje zadeve Salah Bitar in komandant sirijske vojs-ke general Nazimudin.

BUENOS AIRES — V Buenos Airesu so uradno sporočili, da je zbolelo za otroško paralizo 650 oseb, od katerih jih je 500 umrlo. Argentinska vlada je porabila od argentinca lani približno 5 milijon-ov pezzosov za celjenje otrok proti tej bolezni. Računajo, da bodo do avgusta letos v Argen-tini cepili proti otroški paralizi približno 5 milijonov otrok pod 12. letom starosti.

301 dnom in družino

LUTKE OSVAJAJO LUTKE VZGAJAJO

Da, prav nič pretirana ni ta trditve, saj nas le bežen pogled v statistiko o tem kaj kmalu prepriča. Od leta 1950, ko so lutke pri nas prvič po vojni do- bile svoj odred, število lutkovnih predstav nenehno raste. Doslej je bila največkrat na odru »Zvezdica marogica«, in to kar 222-krat, »Moja in živali« 111-krat, »Zvezdica zaspanka« 88-krat, »Hudobni graščak« pa 46-krat. V pretekli sezoni si je ogledalo lutkovne predstave nad 50.000 obiskovalcev v Ljubljani in na podeželju, kjer so lutke gosto- vane. Samo v Ljubljani pa je obiskalo marionetno gledališče in pa ročne lutke nad 14.000 ve- likih in majhnih ljubiteljev lutk. Prav ob zadnjih pa se ho- čemo ustaviti. Vse premalo bi namreč bilo, če bi obravnavali lutke kot del zabave naših naj- mlajših in nič več, kot nanje marsikdaj gleda še danes. Lutke pa ne le zabavajo, temveč tudi vzgajajo, zlasti ročne lutke, kjer otroci sami sodelujejo pri odlo- čanju junakov na odru. Spomni- mo se »Hudobnega graščaka«. Otroci takoj spoznavajo grašča- kovo okolost in zlobo, kuharček Zilca vzbud v njih usmiljenje in pomilovanje hkrati, ker je tako strašno boječ in nepresta- no trepete. Z vsjo odločnostjo pa so na strani Pavliha, ki jih na mah osvobodi s svojo prijaz- nostjo, odločnostjo in prav- nostjo. Lutke tako pomagajo vzgajati otroke, oziroma nevi- dni igralci — recitatorji, režiser in vsi tisti, ki malim osebam na odru pomagajo živeti.

spregovorile otrokom, je bilo treba za lutkovno predstavo »Hudobni graščak« nič manj kot 25 vaj. Recitator mora vskladi- ti svoj glas s kretnjami vodič- vih rok, treba je največkrat va- diči zvečer, ker si zaradi po- manjkanja poklicnih lutkarjev pomagajo v tem gledališču s honorarnimi sodelavci, ki pa lahko pridejo k vajam le zve- čer po delu. Ni pa tudi pravih prostorov, zlasti utruja prevelika oddaljenost marionetnega gledališča od ročnih lutk, kar čisto otežkoča delo. Tudi skla- dišča ni pravega, saj vlaga in prenašanje dokaj škodita lut-

kam, ki ne stanejo ravno malo. Takole okrog 30.000 din se vrtila cena ene lutke...

GOSTOVANJA, GOSTOVANJA

Lutke pa ne ostajajo samo med mestnimi zidovi, temveč gredo iz Ljubljane ven po va- seh in vasi. Ustavijo se na- vadno v šoli, če pa te ni, si najdejo prostor v kakem sked- nju ali kašči. Seveda je treba marsikdaj krepko pluniti v ro- ke, preden je vse pripravljeno za lutkovno predstavo. Zadnjič v Zelši nad Cerkljami pa je vse kazalo, da bo predstava spiva- la po vodi. Ni in ni bilo najti primerne prostora. Prvi gledalci, otroci pa so že prihajali, nekateri po 5 km daleč, čeprav je močno snežilo. Prireditelji so bili v zadregi. Če so hoteli dati vsaj slovo, toda razočaranje in žalost v otroških očeh, ki se ni- so še nikdar srečale z lutkami, jih je opogumil, da so zaigrali kar — pod kozolecem. In kaj je bilo tedaj plačilo, kot topia hvaležnost otrok, katerim so z lutkovno predstavo prinesli v njihov otroški svet mnogo le- pega.

Tako je mnogokrat. Z lutka- mi so se letos ob Novem letu prvič srečali tudi otroci v Mor- nju, Tuhinju, Ambrusu... Z gostovanji približuje lutkovno gledališče svet lutk tudi otro- kom oddaljenim od večjih sre- dišč, kjer imajo ponekod tudi amaterske lutkovne odre.

V ŽIVLJENJE

V majhnih delavcih za lutkov- nim odrom pa nastaja svojstve- no življenje. Kipar Slavko Ho- čevar ustvarja s svojim djetom iz mehkega lipovega lesa vese- ljake in hudomušneže, nasilneže in klečplaznike, junake in strahopetce. On je pravzaprav prvi, ki vdahne lutki življenje. Dobre in slabe lastnosti junak- ov se morajo zrceliti tudi na obrazu. Za to pa je lutka naj- prej temeljito preštudirati be- sedilo šege, izdelati skice, nato

osutek iz glinje in se šele po- tem lotiti z dletom lesa, kjer pa je treba imeti tudi srečno ro- ko.

»Glej mamica, kako plašno gleda kuharček Zilca«, je zakli- cal otrok v zadnji klopi, ko je ugledal na odru trepetajočega graščakovega kuharčka. Ta klic je bil obenem tudi priznanje, da je lutka prepričljiva, resnič- na in otrokom razumljiva. In tega so veseli vsi, ki uravna- vajo življenje lutk na odru in ki jim je blizu otroška duša.

Tako nastajajo lutke v mest- nem lutkovnem gledališču v Ljubljani in imajo iz leta v le- to več majhnih oboževalcev, ki pa se ob lutkah razvijajo v ka- snejšo dobro gledališko publiko. In če pri tem pomislimo še na velik vzgojni pomen lutkovne- ga gledališča, potem smo lahko samo veseli njegovega napred- ka.

V. K.

Kaj pa je s kuharčkom Zilco?

PISMO

TOVARIS UREDNIK!

Včeraj je bila nedelja, pa sem odšel k prijatelju, da ga po dolgem času spet obiščem. Ko pozovim, mi odpre nje- gova žena. Videti je bila sla- be volje in zdelo se mi je ce- lo, da malce objokanih oči.

»Moj mož še spi,« je rekla, »podjetje, kjer je on v službi, je imelo neko sindikalno pri- reditev, ki je trajala do ju- tra.«

»Kaj pa vi? Niste zaspani?« jo povprašam.

»Zakaj neki naj bi bila jaz zaspana, saj nisem bila z njim. Zena nikdar ne povabi- jo. Me smo le za dom in za delo, saj je tam za zabavo in za ples drugih dovolj. Poudar- je toliko pisanja — skrb za družino, boj alkoholizmu itd., jaz pa mislim, da se takole ne skrbi najbolj za družino, če se može odvajati od žena. Ta- kake zabave je kot v posmeh gestu »boj alkoholizmu«, če pa sme v eni noči vsakdo popiti kolikor hoče, ker je pač za- stonja.«

Med tem se je moj prijatelj že prebudil, ter se pridružil najinemu pomenku.

»Kaj hočeš,« je dejal, »če ne grem na zabavo, se zamerim v službi, če grem, se za- merim ženi. Saj bi prej prišel domov, toda zaklenili so ve- zna vrata, ključ pa skrili in tako smo morali vztrajati vse do jutra. Sploh pa, kaj bi se razburjal, saj take prireditve prirejajo povsod.«

Nad temi besedami sem se zamislil in prav bi bilo, da bi se zamislil nad njimi tudi kdo drug.

U. R.

Naši pralniki

Niso minila še tri leta, odk- oraj smo se morale boriti za prve električne štedilnike. Koliko je bilo obljub, koliko čar- kranja. Nekateri med nami so postale nestrajne, kupovale so »dobrone aparate« v komisi- skih trgovinah in dajale visoke vsote za smučke v vrečic. Za tiste aparate ni jamčil ni- hče, nihče ni mogel povedati, koliko so že odsušili.

Danes imajo naše trgovine z električnimi predmeti že električne štedilnike, hladilni- ke in pralnike. Med proizvodi domače industrije imamo še vedno priljubljen izbrati tudi uvožene aparate. Primerjava z njimi je vedno zanimiva, saj nam nudi primerjavo o ceni in kakovosti.

Če je med aparati domače proizvodnje tudi nekaj takih izdelkov, ki ne delujejo brez- hibno, so domače tovarne vedno pripravljene, da jih zame- njuje. Vsa ta dejstva in še brez dvoma konkurenčne ce- ne nam nudijo zaupanje v iz- delke domače industrije.

Se mnogo prej kot po štedil- niku so naše gospodinjve po- vpraševale po pralniku. Ven- dar je prišel med omenjenimi predmeti zadnji v prodajo. Ne- kajkrat je bil le razstavljen, nekaj tednov sem pa ga more- mo že kupiti. Dve tovarni sta ki sta poslali svoje prve pro- izvode med potrošnike: tovar- na Hidromontaža in tovarna kovinske industrije iz Mari- boru.

Po zunanjih izmerah in pro- storini koristnega prostora se skoraj ne razlikujeta. Vsaka izmed njih je izbrala svoj si- stem. Ko smo ocenjevali tuje stroje, smo imenovali »sistem« li ga je izbrala tovarna »JKJ« — lopute, tisti pa, ki ga je osvojila tovarna Hidromonta- ža — propellerski sistem. Oba mehanizma pa imata to malo- go, da razgubata in zvrtnična voda, v kateri je raztopljeno pralno sredstvo. Pritisk vode skozi tekstilna vlakna in ke- mično delovanje pralnega sredstva povzročata avtomati- čno pranje. Vsak tip stroja je opremljen še z grelcem, ki vodo segreva. Tudi cena obeh pralnikov je skoraj enaka — približno 70 tisočakov. Po zu- najnosti sta pralnika lino iz- delana, belo amajlirana in o- premljena z dvema gumijasti- ma valjema za ožemanje pe- rila.

Ker se zanima zelo veliko število naših gospodinj za

Umazane steklenice snajmo na več načinov: z zdrobljenimi jajč- nimi lupinami, z nastrganimi koščki časopisnega papirja, mo- čnejšo umazanijo odstranimo s solno kislino. Zelo mastne ste- klenice napolnimo z drobnim pe- pelom in jih postavimo v lonec z mrzlo vodo. Nato počasi segre- vamo, da voda zavre in ohladi- mo. Ko iztresemo pepel, speremo steklenice še s toplo mlinico in dobro splaknemo. Steklenice od petroleja očistimo z žganjem, ki mu prilijemo malo vode ter dobro stresemo, dokler niso či- ste.

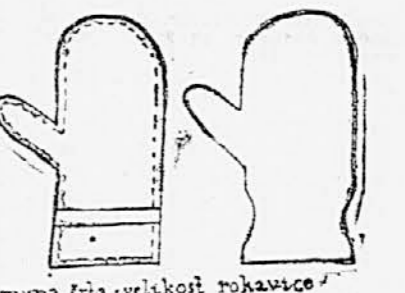
električno pranje in ker je prav z njim gospodinjstvo zelo razbremenjeno, bi prosile gospodinj Centralni zavod za napredek gospodinjstva, da uvrsti med vrsto svojih prak- tičnih predavanj tudi predav- vanje o pranju na obeh tipih domačega pralnika. Ing. M. C.

Nepremočljive rokavičke

S prvim snegom se je začelo zimsko veselje naših otrok. Mokre rokavičke sušimo kam naprej, a nič ne pomaga, ta- kajo so spet mokre, ko stopi otrok iz hiše, ker se ne more odreči, da ne bi prijel tako to- liko pričakovane snega. Na- pravimo sami rokavičke, ki bo- do tople in istočasno nepre- močljive. Sicer jih lahko kupi- mo v naših športnih in drugih trgovinah, a zaradi visoke ce- ne jih marsikateri otrok ne bo imel. Z malo truda in brez stroškov jih napravimo same!

Najprimernejše blago je iz ostanka starega vetrnega jopi- ča ali balonskega plašča; kjer tega ni, tudi iz starih platne- nih moških hlač ali silnega blaga, vendar ne volnenega. Roko položimo na papir in za- rišemo s svinčnikom velikost, kakor je razvidno na spodnji sliki. To velikost razširimo za tri centimetre, ker porabimo nekaj pri šivanju in tudi ro- kavica mora biti ohlapna. Na- to odrežemo še podlogo po istem kroju, vendar en centi- meter manjšo. Za par rokavice odrežemo 4 kose za zunanjo rokavico in 4 kose za podlo- go. Nato vsiljemo podlogo s križnim vbodom na blago. Ko smo na vsako rokavico prišli podlogo, sešijemo dva dela skupaj z gostim vbodom, in rokavico obrnemo. Paziti mo- ramo, da je rokavica krojena v zapostju zelo široko, da ro-

ka brez težave smukne vanjo. V zapostju prilijemo na no-

ravnina trita velikosti rokavice črtice velikosti roke

tranjo stran rokavice močan trak, v katerega vpeljemo elasti- stiko, da se rokavica lepo oprime. Rokavice napravimo lahko tudi brez podloge, da jih oblecemo na vsake volne- ne rokavice. Bolje je, če podlo- go vsiljemo, za kar lahko uporabimo tudi staro kožuho- vino, toplo in debelo volneno blago ali kos stare plenene. Ko so rokavice sešite, jih še impregniramo. Nastrgamo ko- šček parafina in mu prilijemo toliko bencina, da dobimo srednje gosto vsebino. Z go- bico dobro premažemo in na- to posušimo, vendar ne na vročini. Na rokavici se bo po- kazala bela prevleka, nakar položimo manjšo časopisni pa- pir in prelikamo s srednje vročim likalnikom. Rokavice bodo nepremočljive. A. D.

MNOGO LJUBEZNI JE TREBA

Vsako dobro opravljeno delo terja dokazljivo mero ljubezni, poživovalnosti in dobre volje, tako tudi lutkovno gledališče, in to morda še mnogo več. Bi kdo dejal, da je takale lutkovna predstava kot je n. pr. »Hudob- ni graščak«, kaj enostavna in prav nič zahtevna, vendar bi se bridsko zmotili.

Preden so nastopajoče lutke

Pavliha se mora človek nasmejati!

Brezmesni jedilnik

- Kosilo: Karfiolna juha — Zabe- ljna fižol — Kisla repa — sladke kocke. (250.—)
- Večerja: Spinača z rižem — Ku- han kostanj. (160.—)
- Kosilo: Korenjeva juha — Zel- ni rezki — Fižolova solata. (175.—)
- Večerja: Jota — Kompot. (130.—)
- Kosilo: Zelenjavna juha — Ku- hana solata — Krompir s peter- silom — Pečena jabolka. (130.—)
- Večerja: Križice z orehi — Česp- ljev kompot. (160.—)
- Kosilo: Karfiolna juha — Krom- pirjeva solata. (170.—)
- Kosilo: Koreninska juha — Če- rni cmoki — Kislo zelje. (220.—)
- Večerja: Križice z orehi — Česp- ljev kompot. (160.—)
- Kosilo: Fižolova juha — Aldovi štruklji iz jabolki. (150.—)
- Večerja: Krompirjevi rezki — Solata. (110.—)
- Kosilo: Sirova juha brez masti — Korenje in smetani — Pire krompir. (150.—)
- Večerja: Danska solata — Bezgov- taj z limono. (100.—)

meč jih zarumenimo in ko se ohladijo, jih pramočimo testu. Ku- hamo jih v slanem kropu (tako, da pomočimo zajemalko v krop, zajemamo v zajemalko malo testa in pustimo v kropu toliko časa, da se cmok odloči od zajemalke. Na ta način skuhamo vse testo. Cmoki naj vrejo 10 minut.

Ajdovi štruklji z jabolki: 1/2 ajdove moke pomarimo in jo raz- valjamo na deski, pokapamo z razbeljeno mastjo in natrosimo z nadevom. Nadev: 1/2 kg jabolk na- ribamo z olupki vred, posladkamo s 5 dkg sladkorja ter jim prid- enemo malo cimeta in rozin. Na- to testo trdo zavijemo v štruklji in skuhamo v slanem kropu v krpil.

Sirova juha: Star kruh ali žem- lje zrežemo na kocke in polagamo v lonec, prav tako polagamo me- njaje nastrgan sir ali parmezan. To zalijemo z vrelo vodo in pu- stimo vreči nekaj časa. Ko je ku- hana, pridemo drobno zrezan zelen petšilji.

Korenje z smetano: Debelo ko- renje zrežemo na rezance in ku- hamo v slani vodi. Ko je skuha- no, ga ocedimo, razbelimo ži- lico masti ter zarumenimo pol žlice moke. Rumeno prežganje zalijemo z nekaj žlicami vode ter dodamo

oščeno korenje, poper in kisel- metano. V tej omaki naj korenje vre nekaj minut.

Danska solata: Skuhamo 1 do 2 zeleni in nekaj koreninske peter- silija. Vsako posebej. Skuhano, zrežemo na rezance, pridemo krožnik kuhaneja, na rezance z- zaneгаа krompirja, zrezano čebulo, sol, olje, kis in poper. Vse dobro premešamo in postavimo kot sa- mostojno jed na mizo. Z. G.

Označene cene so preračunane za 4 osebe.

PRIPRAVA:

Sladke kocke: Penasto vmeša- mo 2 rurocnjaka, 4 dkg sladkorja in 3 dkg zmečane čokolade ter pridemo sneg 2 beljakov, 2 dkg moke, malo cimeta in vanilije. To pecemo v plitvi kozici ali pekaču, nato skuhamo 5 dkg sladkorja v 1/2 l vode. Ko zavre, pridemo nekaj kapljic ruma in to viljemo na vročo sladico ter pustimo, da se ohladi. Ohlajeno zrežemo na kocke in oblijemo s poljubno kre- mo, toičeno smetano in malinov- cem.

Zeljnat rezki: Zeljnato glavo osušimo in skuhamo v slani vo- di, da se zmečča. Nato jo razre- žemo na debele rezance. Zelje pražimo na masti s sesekljano čebulo, zelenim petšiljem in por- ranjem sesekljanimi suhim gobi- cami. Vse skupaj dušimo do meh- kega. Ko se ohladi, oblikujemo hlebčke, jih povajamo v jajcu in drobnihcah ter ocvremo.

Koreninska juha: Na masti pre- pražimo na koleske zrezano ko- renje, 1 zeleno, 2 pora, polovico glavice selja in 4 krompirja. Ko postane mehko, potresemo z 2 žil- cama moke in zalijemo z vodo. Ko dobro prevre, pretlačimo in skuhamo v juho 2 pesti riža ter pridemo paradiznikovo mežgo.

Čerki cmoki: V 1/2 l mleka žvrk- ljamo 1 jajce, 1/2 l moke in stepa- mo, dokler se ne začne delati me- hurčki. Medtem prepražimo na masti 6 dkg na kocke zrezanih že-

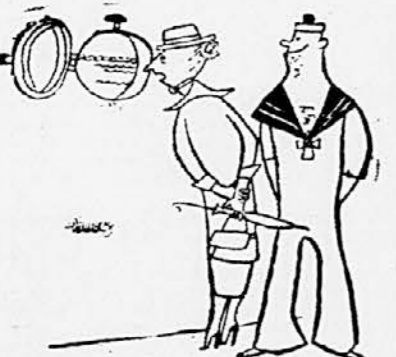
Nasveti

Od dežja ostanejo včasih na nekaterih tkaninah madeži, ki jih odstranimo s tem, da tkanino najprej očistimo praša, nakar jo vlijamo med dvema vlažnima krpama.

Star dežnik, ki ne drži več vo- de, operemo z majhno gobico s sledjo raztopljeno na žilno pa- rafina damo 30 žlic petroleja, do- bro pretresemo, da se raztopi in s to mešanico operemo dežnik. Nato ga razpetega osušimo na zraku, vendar ne na soncu.

Bolečine zaradi ozeblin lahko preprečimo, če jih zdravimo z mazilom, ki ga pripravimo tako: 100 gr vode raztopimo 30 gr škrota in položimo na ozeblino, vodo, nakar vse skupaj zmeša- mo, da nastane gosto mazilo, ki ga naložimo med dve prekuhani krpama, ki jih položimo na ozeblino, povečemo z ovojem in bolečine bodo minile.

Kutinov sok. Dobro oležane zrele kutine operi, zbrširi in razreži na tanke krhlje. Ko si odstranila koščice, jih deni v kozico, kjer naj se kuhajo v so- peril tak dolgo, dokler niso mehke. Tako pripravljene stre- cemo v čisto platneno krpo, jih ožmemo, da dobimo sok, ki ga zlijemo v steklenice, zave- žemo in kuhamo 25 minut pri 90 stopnjah C. Sok je zelo oku- sen.

Ali je mogoče, da imate pri vas tako velik pralni stroj?

MODA V SLIKI

Levo zgoraj: Elegantna obleka prav tako iz brokata, le da ima ta globok vrstni izres in dolge rokave

Levo spodaj: Preprosta obleka iz temnega volnenega blaga z bogato naga- banim krilom

Desno: Obleka iz brokata, ki jo krasi na rokavih krzno. — Rokavice so v barvi krana

Zdravnik svetuje

K. V. CELJE: Razne spremem- be na nohtih lahko nastopijo kot samostojne bolezni, največkrat pa jih spremljajo razne potranje ali kožne bolezni. Vzrok mnogih obolenj na nohtih pa še niso po- jasnjeni.

Prav gotovo pa imajo spremem- be na nohtih, kot je lomljivost in krhkost nohtov, delno vzrok, da življenjski motnjah, v slabem pre- krvičenju in prehrani.

Svetujem jemanje tablet vitamini- kov A in D. Če so ti bolezenski pojavi na nohtih tako hudi, da Vas že v vašem poklicu ovirajo, vam priporočam, da stopite v an- bulanto oddelka za kožne bolezni, kjer vam bodo svetovali, kaj bi se dalo ukreniti v vašem primeru.

C. R. KRANJ: Zena vam že več let boleha za sladkorno bo- leznijo, vendar v taki meri, da se že ob sami dieti počuti dobro in tudi množine sladkorja segajo komaj preko normale. Zbolela pa je na obeh očeh, in sicer se ji na desnem očesu razvija zelena mrena, na levem pa siva mrena. Zelite zadevnege nsveta.

Vaše vprašanje tako zelo posega v strokovno področje izkušenega specialista za očesne bolezni, da vam priporočam pregled na očes- ni kliniki v Ljubljani, predvsem pa, da se natančno ravnete po na- svetu, ki ga boste tam dobili. Ne

iščite nasvetov drugod, če hočete svoji ženi dobro.

ALI NAJ SE DAM OPERIRATI? Opisane težave se pojavljajo ob povečanju žleze podnebunice ali prostate. Navadno je povečanje prostate nezločestega značaja.

Povečano prestatno zdravilo gle- de na bolnikova leta in glede na stanje obolenja samega. Zdravimo lahko s hormoni, in sicer z injekcijami močnih doz ustreznih hormonov. To zdravlje- nje je priporočljivo v začetnih primerih in pa v zastarelih prime- rih, ki jih ne moremo več uspeš- no operirati. V nobenem primeru pa ne smemo z dajanjem hormo- nov zamuditi pravega časa za operacijo.

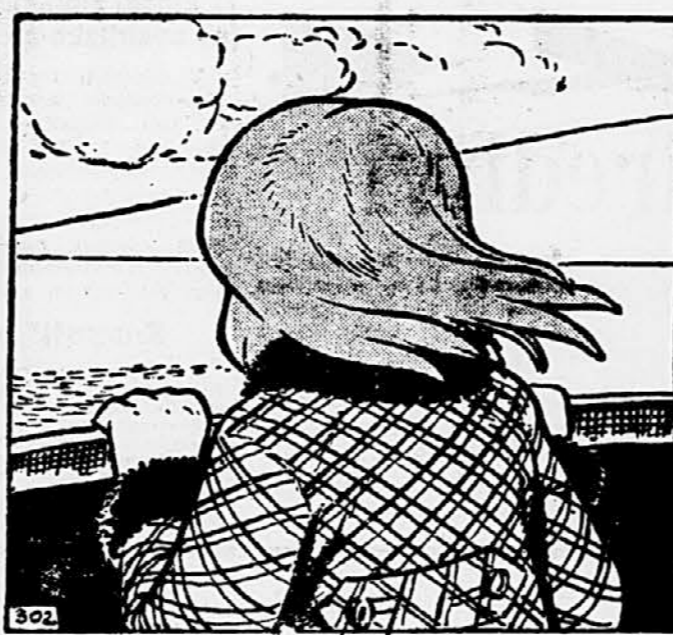
Operacija skozi sečevod, s ka- tero odstranimo le delno povečano prestatno, svetujemo samo pri sta- rih in manj odpornih bolnikih. S to operacijo olajšamo izločanje seča.

Lepe in dokončne uspehe dose- žemo z radikalno operativno od- stranitvijo žleze prostate, ki na- vadno za vedno reši bolnika težav pri urlniranju. Danes je operativ- na tehnika toliko razvita, da ta poseg ne pomeni posebne nevar- nosti niti pri starejših bolnikih, seveda s pridržkom, da imajo srce in krvni obtok v redu.

S polnim zaupanjem se odločite za operacijo, če vam je to sve- toval zdravnik urolog.

301. Nekega pozno poletnega dne, ko je spet pristala v pristanišču ladja, ki je vozila med Hudsonovim zalivom in Novo Foundlandijo, so Golobovi spravili vso svojo prtljago na ladjo, da bi se odpeljali. Na obrežju so se poslovili od svojih prijateljev. Tudi Tedi se je poslovil od Knooljevih povov.

302. Potem so spet stali na krovu in Lučka je gledala na obrežje. Bilo ji je hudo pri srcu, ker je morala zapustiti prijatelje, med katerimi je doživela toliko veselih in žalostnih ur, hkrati pa je bila vesela, da se vrača v Boston. Očka ji je namreč dejal, da bodo naslednje spomlad odpotovali v Jugoslavijo.

303. Ko se je ladja že odmaknila od brega, se je Tom nenadoma obrnil k Lučki in ji dejal: »Nekaj si pa pozabila, Lučka!« — »Kaj neki?« — »Pozabila si severnega medvedka, ki si ga obljubila Nancy.« — »Oh, saj res!« — »Toda zaradi severnega medvedka se res ne morem še enkrat vrniti na Sever!« — Pa se res ne more vrnit tja, kajne da ne, dragi otroci? KONEC.

DNEVNE VESTI
KOLEDAR
Torek, 8. januarja: Zdravko

Dne 8. januarja 1819 je umrl v Ljubljani prvi slovenski pesnik Valentin Vodnik. Leta 1795 je izdal veliko Priliko, ki je bila prvi slovenski časopis ljubljanskega obdobja.

Na današnji dan leta 1888 se je rodil v Dubrovniku hrvatski pesnik Ivan Gundulić. Najbolj se je proslavil z epiko pesnitvijo »Osman«. Ta ep spada med najboljše dela starejših hrvatskih književnosti.

Danes poteka 315 let, odkar je umrl znameniti italijanski astronom in fizik Galileo Galilei. Izumil je termometer, skonstruiral prvi daljnogled, odkril zakone prostega pada in ter osvetlil razne pojave na področju astronomije.

Na Pravi fakulteti v Ljubljani je diplomiral Vilfan Janez. Češtinjo je izumil v Kranju.

Na Agronomski fakulteti v Ljubljani je diplomiral za inženirja agronomije tov. Milena Bokša - Boža iz Korčace pri Ormožu. Češtinjo je izumil v Kranju.

Na Jeseniški Glasbeni šoli bo uvedeno solopetje. Poučevala bo prof. S. K. O. Ljubljana. Prijavami, ki jih oddate do 15. januarja 1957, bo sledil sprejemni izpit. — Ravnanateljstvo.

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA ZA NUJNE PRIMERE
Zdravstveni dom Center: od 6. do 12. januarja dr. Podobnik Janez. Telef. 3-301. Nočna dežurna od 21.-1. nedeljska od 7.-21.

Zdravstveni dom Bežigrad: od 6. do 12. januarja dr. Vladimir Oreš. Telef. 21-131. Nočno od 20. do 6.

Zdravstveni dom Siska: od 6. do 12. januarja: dr. Pavle Jezernik. Cerkniška 51. telef. 21-131.

Zdravstveni dom Vite: od 5. januarja dalje, od 29. do 6. Rimska cesta 31. telefon 21-797.

Zdravstveni dom Moste: od 7. do 12. januarja od 21. do 8. Kresniška ulica 6. telefon 31-308.

Zdravstveni dom Rudnik: od 5. do 11. januarja: dr. Leskovec. Ljanska cesta 3. telefon 29-187.

Zdravstveni dom Srednja: od 5. do 13. januarja: telefon 81. 27-31.

II. KONGRES KEMIČEV SLOVENIJE

Slovensko kemijsko društvo bo priredilo pod pokroviteljstvom Izvršnega sveta LRS II. kongres od 8. do 10. januarja in prvo kemijsko razstavo Slovenije od 8. do 14. januarja 1957.

Namen kongresa je prikazati upeh in rezultate na področju čiste in uporabne kemije v Sloveniji. S kemijsko razstavo bomo prvič po osvojitvi prikazali stanje in razvoj kemijske industrije v Sloveniji. II. kongres Slovenskega kemijskega društva se bo začel danes, 8. januarja ob 10. dopoldne, ob 12. bo kemijski inštitut Slovenske akademije znanosti in umetnosti odprli spomenik Boristu Kidriču, od 13. pa bodo odprli I. kemijsko razstavo Slovenije.

Kongres in kemijska razstava bosta v prostorih kemijskega inštituta »Borisa Kidriča« v Ljubljani, Hajdrihova 18.

NOV TEKMOVALNI PLESNI TEČAJ »LPK« (Ljubljana, plesnega krožka) — posebni tečaj CENTRALNE PLESNE SOLE. Pekovsko nabrže 35 — ki nudi pouk ljubiteljem družabnega plesa v svrhu tekmovalna in dviga plesne kulture se bo zopet pričel jutri, v sredo ob 18. uri. Zabljeni novi spomenik Boristu Kidriču ljubljanskih plesnih vaj. — Vodi mojster Jenko.

Katera žena si ne želi mladostno in sveže lice? In vendar si ga s kozmetično masko »TEINT BELL« lahko takoj pridobi.

UPORABLJAJTE TUDI VI
»Pow'Vous«
KLINIČNO PREIZKUŠENO KREMO!

ZDRAVO, MLADO KOŽO dobiti in ohraniti z VITAMINSKIM mlekom »LAIT« in »LOTION« (za pore) »EVELINE« za čiščenje kože »JAMES-WO« za vodo. Imajo ju drogerije v Ljubljani (tudi v Našiu), Mariboru in Kranju.

Uredili bodo sadovnjake
Sadjarski odsek kmetijskega združenja Ljubija — Lepa njiva je zelo delaven. Tako je tudi prav, saj je sadjarstvo v občini zelo važna kmetijska panoga. Ceo lani, ko je bila sadna letina bolj slaba, je združba odkupila bolj 50.000 kg kvalitetnih jabolk. Sadjarski odsek združbe posveča vso skrb čiščenju in skropljenju sadnega drevja. Pred kratkim so začeli izboljševati sadovnjake, ki obsegajo 10 do 12 ha. Vsako leto nameravajo pomladiti nekaj starih sadovnjakov. Letos bodo uredili tudi najed 2 ha novih malinovitih nasadov.

»FLEX« slovi za čiščenje mestnih madežev in ga lahko kupiš v vseh trgovinah, ki prodajajo milo. Fazl na znakmo »FLEX«!

GLEDALIŠČA

DRAMA — LJUBLJANA
Torek, 8. ob 20: Kretf: Krajnski komedijant. Abonma G. Sreda, 9. zaprt.

Cetrek, 10. ob 20: Cankar: Pohujšanje v dolini Sentforjanški. Abonma E. (Jacinta Duša Petekjeva).

Petek, 11. ob 15.30: Cankar: Pohujšanje v dolini Sentforjanški. Abonma Petek H. pododanski. (Jacinta Nedeljka Kacinova K. E.) — Ob 20: Molliere: Sola za moža. Izsiljena ženitev. Abonma red S.

Sobota, 12. ob 20: Kretf: Krajnski komedijant. Izven in za podoželje. — Ob 20: Molliere: Sola za moža. Izsiljena ženitev. Izven in za podoželje.

Nedelja, 13. ob 15: Moder-Ajdič: Janko in Metka Izven in za podoželje. — Ob 20: Molliere: Sola za moža. Izsiljena ženitev. Izven in za podoželje.

OPERA — LJUBLJANA

Torek, 8. jan. ob 19.30: Offendbach: HOFFMANNOVE PRIPovedke. Abonma red S.

Sreda, 9. jan. ob 19.30: Svara: KLEOPATRA. Abonma red S.

Cetrek, 10. jan. ob 19.30: Offendbach: HOFFMANNOVE PRIPovedke. Abonma red S.

Petek, 11. jan. ob 19.30: Wolf: Ferrari: STIRJE GROBLJANI. Zaključena predstava za gimnazijo Kočevje.

Sobota, 12. jan. ob 19.30: Händel: Ljubzen in pravda. Ukmar: Lepa Vida. Mikar: Plesavec v sponah. Izven.

MESTNO GLEDALIŠČE

Ljubljana — Gledališka pasaža
Torek, 8. jan. ob 19.30: A. Remec: »Majda«. Abonma Terešk popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji. — Ob 20: I. Cankar: »Pohujšanje v dolini Sentforjanški«. Abonma LMS IV. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sreda, 9. jan. ob 20: A. Camus: »Pravični ljudje«. Abon. LMS I. Cetrek, 10. jan. ob 20.30: Barlette-Grédy: »Peros«. Abonma GSS. Vstopnice so tudi v prodaji.

Petek, 11. jan. ob 20: A. Camus: »Pravični ljudje«. Abonma LMS III.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana — Mestni dom
Cetrek, 10. jan. ob 20.30: Jurčič: »Sosedov sin«. Hudska igra. Red D. (Vstopnice so tudi v prodaji). Zadržani.

Sobota, 12. jan. ob 20: Wilde: »Idealni soprog«. Igra. Izven.

Nedelja, 13. jan. ob 18: Grimm: »Skufica«. »Janko in Metka«. pravljica igra v godbo. Igra v plesom. Popoldanska predstava. Izven. — Ob 20: Stuart: »Cudovite pustolovščine«. komedija. — Večerna predstava, Izven.

Opozarjamo na poslednjo uprizoritev J. Jurčičeve ljudske igre »Sosedov sin« v četrtki, 10. 1. m. Opozarjamo, da je pričetek predstave ob 20.30. Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon 22-880.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

M A R I O N E T E
Levstikov (Sentjakovski) trg 1
Cetrek, 10. jan. ob 17: J. Malik: »Zogica Marogica«.

Sobota, 12. jan. ob 17: Tauffer-Novy: »Moica in živali«. — Ob 20.30: F. Mišički: »Zvezdica Zaspanska«. Samo za odrasle.

Nedelja, 13. jan. ob 11: F. Bevik: »Lenuh Poležuh«. — Ob 15: J. Malik: »Zogica Marogica«.

ROČNE LUTKE

Gostovanje z ročnimi lutkami s igro A. Papler »Hudobni graščak«
Torek, 8. jan. ob 8: Gostovanje v Brešanici. — Ob 10.30: Gostovanje v Senovem. — Ob 14: Gostovanje v Senovem. — Ob 18: Gostovanje v Senovem.

Nedelja, 13. jan. ob 17: A. Papler: »Hudobni graščak«.

Prodaja vstopnic za vse predstave in obe gledališki sredo, četrtki, petek in soboto od 10. do 12. ure na Upravi, Resljeva c. 28, tel. 32-020 in pol ure za predstavo v marionetnem gledališču, uro pred predstavo pa v gledališču ročnih lutk.

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

Kranj
Torek, 8. jan. ob 15: Fr. Milčinski: »Majda«. Abonma Terešk popoldanska predstava za tovar. »Siskra«.

Petek, 11. jan. ob 20: Sofoklej: »Lizistrata«. Premiera. Izven.

Nedelja, 13. jan. ob 16: Sofoklej: »Lizistrata«. Izven in za podoželje.

KONCERTI

Koncertni večer absolventov Akademije za glasbo, pianista Iva Levaniča in violončelista Vlada Požarja, bo v četrtki, 10. jan. ob 20.15 v Filharmoniji. Sporedni koncert vstopnice na dan koncerta dopolne v pisarni AG in od 19.30 dalje pri blagajni Filharmonije.

Koncertne obiskovalce v Kranjski občini, da bo noč, v turek ob 20. uri v mali dvorani kina »Storžič« koncert svetovnoznane klavirskega tria Ebert z Dunaja. Na sporedu dela Beethovna in Dvořaka, ki bodo pred izvedbo razložene. Vstopnice v knjigarni Simon Jenko in v Glasbeni šoli.

PREDAVANJA

Ljubljanska poročevalca Strojniškega društva LRS priredi v turek, dne 8. t. m. kot dosedaj ob 19.30 uri predavanja tehničnih filij strižništva in sicer v predavalnici št. 59 oddelka za strojništvo, Askerčeva 28. — P. Prirodoslovno društvo v Ljubljani vabi na poljudno-znanstveno predavanje prof. dr. Viktorja Petkovska: Izumirlače rastlinstvo in živalstvo. Predavanje, spremljano z mnogimi barvnimi diapozitivi, bo danes ob 20. uri v prirodoslovni predavalnici na Univerzi, vhod z Gosposke ulice.

ZAHVALE

Vsem, ki ste spremlili na zadnji poti našega ljubega soproga, očeta, starega očeta, brata, strica in svaka

JOZETA SEZONA
nam izrazil sožalje, poklonili številne vence in položili njegov kisto s cvetjem ter nam pomagali, tolažili v težkih dneh, se iz srca zahvaljujemo.

Zalujec družine Sezón, Divjak, Tekavec in vse ostalo številno sorodstvo.

Cerknica, Milwaukee USA, Otocnica.
Cerknica, dne 6. januarja 1957.

RAZPISI

RAZPIS
Upravni odbor kmetijskega gospodarstva Jurčič pri Ptuju razpisuje

MESTO RAČUNOVODJE
Pogoji: najmanj srednješolska izobrazba in petletna praksa v samostojnem vodenju računovodskih knjig. Kmetijska plača po dogovoru. Nastop službe takoj ali najpozneje 1. februarja 1957. Pismene, pravilno kolkovane ponudbe s kratkim življenjepisom, pošljite upravi KG Jurčič pri Ptuj.

RAZPIS
Razpisujemo mesto **ČESTNEGA NADZORNIKA** za ceste I. in II. reda v Slovenski Bistrici.

Pogoji: gradbeni tehnik ali gradbeni delovodja z najmanj 10-letno prakso. Plača po uredi v dop. plačo in funkc. dod. Stanovanje in hrano brezplačno.

Prošnjo z navedbo dosedanje prakse, vložite pri Upravi za ceste LRS, tehnični sekciji Maribor, Koroska c. 26-11.

Nastop službe takoj ali po dogovoru. — R

RAZPIS
Kmetijska zadruga Kresnice razpisuje mesto **UPRAVNIKA**

Pogoj: kmetijski tehnik z najmanj triletno prakso v zadržnem delu, ali da je že bil v službi upravniška zadruga.

Nastop takoj ali po dogovoru. Plača po dogovoru.

Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja in kratkim življenjepisom, pošljite na naslov: Kmetijska zadruga Kresnice.

RAZPIS
Zdravstveni dom v Ptuj razpisuje mesta za: **zdravnika splošne prakse, pomočnika upravniška, dentista,**

zobno instrumentarko, bolničarko, večjo zdravstveno administracijo, in 5 babic za okoliše Leskovec, Zavrč, Cirkulane, Podlehnik in Grajena.

Nastop službe takoj. Plača: temeljna plača po uredbi, dopolnilna po dogovoru. — Stanovanje zagotovljeno za zdravnika in dentista. — R

RAZPIS
»LESONIT« — tovarna lesovinskih plošč — Hirska Bistrica — razpisuje delovna mesta za:

1. Analitika: višja ekonomska šola s 5-letno prakso.

2. Referenta za investicije: gradbeni tehnik z večletno, a najmanj 5-letno prakso v gradbeništvu.

3. Finančnega knjigovodje: ekonomska srednja šola ali nepopolna srednja šola z večletno knjigovodstvom.

4. Saldokontista: ekonomska srednja šola ali nepopolna srednja šola z večletno prakso v finančni stroki.

Interesenti naj pošljejo pismene ponudbe z življenjepisom podjetju do 25. januarja 1957. — R

17.40—18.00 Slovenske narodne v prireditvi Oskarja Deva. 18.00 do 23.00 Prenos sproveda Radia Ljubljana.

KINO
Ptuj: ameriški film »Dario na vrvi«.
Mur, Sobota, ob 20: franc. film »Nad 30. nadstropjem«.

RADIO

SPORED ZA TOREK
Poročila: 5.55, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00 in 22.55.

5.00—7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — vmes ob 6.30—6.50 Reklame in obvestila. 7.10 Zabavni zvoki — vmes ob 7.20—7.25 Naš jedilnik.

8.00 Operet, melodije Danila Bučarja in Iva Tijardoviča. 8.30 Radijski roman — Branko Copič: Doživljaji Nikolettine Bursca — XIII. 8.50 Vesela in žalostna narodna pesmi. 9.15 Silvo Matelič: Iz Varške doline — trboveljski pozdrav (reportaža). 9.30 Dopoldanski koncert. 10.30 Jezikovni pogovori (ponovitev). 11.45 Melodije za razvedrilo. 11.15 Za dom in žene. 11.30 30 minut solistič. glasbe. 12.00 Zbori pojo narodne pesmi. 12.30 Kmečka univerza — Inž. Franc Lohncar: Kako zboljšati perutninarstvo. 12.40 Edva. Grieg: Stirje norveški ples. 13.15 Igra orkester Jan Corduener. 13.30 Pester spored opernih melodij. 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike. 14.35 Zeleni ste — poslušajte! 15.15 Zabavna glasba — vmes reklame. 15.40 Tečaj franc. jezika — 7. lekcija. 15.55 Tečaj slovenskega jezika — 34. lekcija. 16.10 Marjan Lipovec: Simfonija za veliki orkester. 17.10 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku. 18.00 Sportni tednik. 18.30 Solistične skladbe za klavir in viole. 19.00 Radijski dnevnik. 19.30 Zabavna glasba — vmes reklame. 20.00 Domače aktualnosti: Nekateri problemi socialnega zavarovanja v letošnjem letu. 20.10 Ruske narodne pesni Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Skobernec. 20.30 Radijska igra — Saroyan: Človeška komedija (prva izvedba) 21.30 Mali koncert. 22.15 Iz komornih del Jugoslov. skladateljev. 22.15—23.00 UKV program:

Glasba za ples. 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na valu 327.1 m (Prenos iz Zagreba.)

MALI OGLASI

PISARNSKO MOČ, mlajšo, vestno in natančno, za vodenje potrošniških kreditov, sprejme trg. podjetje v Ljubljani. Potrebno je knjigovodstveno znanje. Pisarnice ponudbe v ogl. odd. pod »Takoj ali 1. februar«. R 32-1

VERZIRANO TRGOVSKO MOČ za modno stroko škemo. Ponudbe pod »Modna trgovina« v ogl. odd. R 31-1

HAVAJSKO KITARO z ojačevalcem prodam. Naslov v oglaševalnem oddelku. 277-4

LESENO OGRODJE za tržno jago in okenske krile za leseno lopo prodam. Tome, Vide Prešarjeve 8. Moste. 275-4

KAROSERIJ novo, moderno, kompletno, prodam. Ponudbe v ogl. odd. pod »Ope! ali Fiat«.

PRASICI ne jedo, grizejo »korozi«? Dajte jim OPTOVITAL! Pomočnica je tudi bolja prirejal Ing. Preželj, Ljubljana, Wolfova 3. 271-4

SKROMEN STUDENT, z lastno posteljnino, išče sobo čim bliže centru Gora tudi za sestanovnice. Ponudbe pod »Soliden« v ogl. odd. 276-9

ENOSOBNO KOMFORTNO STANOVANJE z vrtno zamenjavo za enako ali samo veliko sobo v mestu. Draga 45 Zg. Siska. R 3-1

KRANER TEREZIJA, posestnica v Volniku št. 58, javljam, da nisem plačnica dolgov, ki jih delata moj sin Miran in njegova žena Sterka ter proglašam vse kupčije, sklenjene od njiju v mojem imenu, za neveljavne. Kraner Terezijski, Volnik, dne 5. 1. 1957. 282-11

KINO

SPORED ZA TOREK
»UNION«: prem. amer. barv. film »FOT V HOLLYWOOD« — Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavnih vlogah Doris Day, Jack Carson.

»KOMUNA«: cinemascopski film »CARMEN JONES«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavnih vlogah Dorothy Dandridge, Harry Belafonte.

»SLOGA«: ital. film »PREPOVEDANE ZENSKÉ«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. — Ob 10 mati stega film.

»VIC«: cinemascopski film »CARMEN JONES«. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavnih vlogah Dorothy Dandridge, Harry Belafonte. Prodaja vstopnic od 8.30 do 11 in od 14 dalje. Za matinejo v kinu »Sloga« pa od 9 dalje.

»SOJA«: amer. film »DVOROJ V DZUNGLI«. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic samo od 14 dalje. Pri zadnjih dveh predstavah nastopa žongler Toby, vstopnice so za 5 din dražje.

»MIRABINSKI KINO «LM»: Korknikova 8: predvaja slovenski film »VESNA«. Predstave ob 10 in 15.

»SISKA«: amer. barvni film »DVIKITI ZAVESO«. V glavnih vlogah Fred Astaire in Cyd Charisse. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Na sporedu samo še danes in jutri.

»TRIGLAV«: sovj. barvni film »ARENA POGUMNIH«. Tednik. V glavnih vlogah V. Perelotov in F. Firsov. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 13 dalje.

»JLA«: franc. barvni film »GROF MONTE KRISTO II del«. Ob 17 in 20. — Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

»DZUNGLI«: amer. film »DA NE VSTALA ZARJA«. F.N. 45, ob 18 in 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave. Zadržani.

»BLED«: jugosl.-nemški film »SOTESKA«. Ob 20.

»Novo mesto «KRKA»: češki barv. film »CESARJEV SLAVCEK«. Kralj »STORŽIČ«: mehiški film »UTRAN SREČNA«. Ob 16, 18 in 20.

Jesenice »RADIO«: amer. barvni film »VELIKA NOC CASANOVE«. Ob 18 in 20. Zadržani.

Jesenice »RADIO«: franc. barvni film »LUKRECIJA BORGIA«. Ob 18 in 20. Zadržani.

STROKOVNA SOLA V LJUBLJANI sprejme takoj v službo: tjalnico s popolno srednješolsko izobrazbo in znanjem strojeplasti in pomivalstva. Predstavite se na naslov, ki je v ogl. odd. R 30-1

ZELEZNICAR (?) Leskovec Franc, Ljubljana, naj dvigne pismo v oglaševalnem oddelku pod »Sorodniki«. 280-11

RAZVELJAVLJAM zdravstveno izkaznico št. 580 678, Cvelbar Vinke. 279-11

UPRAVNI ODBOR MLADINSKEGA DOMA »SIDON KOS« v Tolminu razpisuje mesto higieničarja. Pogoji: šola za otroške negevalce ali bolničarska šola in veselite za delo s šolskimi otroki. Plača po uredbi. Dopolnilna plača po pravilniku doma. Ponudbe z življenjepisom pošljite upravi doma do 29. 1. 1957. 2793-1

GRABENEGA TEHNIKA, z eventualno nekaj prakso v gradbeništvu iščemo za takojšnjo zaposlitev. Plača po dogovoru. Ponudbe pošljite Remontnemu podjetju »Brda« v Dobrovetu. R 3-1

SLAMOREZNIČNO, ročno, skoraj novo, ugodno prodam. Hamer Jožef, Čerkas 72, pošta Sentilj, 283-4

ZAMENJAMO lepo enosobno stanovanje na Javorniku pri Jesenicah za enako stanovanje v Ljubljani ali bližnji okolici. — S.A.P. Turist biro, Ljubljana, Središka 13. R 13-9

SLOVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI IN UMETNOSTI SPOROČA
ZALOSTNO VEST, DA JE UMLR
DR. H. C. ARCH.
JOŽE PLEČNIK
REDNI ČLAN AKADEMIJE
N REDNI PROFESOR UNIVERZE
ZASLUŽNEGA ZNANSTVENIKA
BO OHRANILA AKADEMIJA
V TRAJNEM SPOMINU
LJUBLJANA, DNE 7. JANUARJA 1957</

KAJ PRAVITE?

DVE SMUČARSKI ZGODBI

Pred nekaj dnevi smo brali v »Slov. poročevalcu« zanimiv članek z naslovom »Planica za zavesov«, v katerem je bilo mnogo podrobnosti o tem, kako je poskrbljeno v zimskih središčih Evrope za množice turistov smučarjev in kako bodo ameriški smučarji (pravilno, da jih bo najmanj 50.000 ali še več) preživeli zimsko počitnice v Evropi. Tako lepe sanje, zadnji odstavki članka pa nas je še spodbudili, da smo se domislili dveh kratkih toda resničnih smučarskih zgodb iz naših najbolj znanih zimsko-sportnih krajev.

Prizorišče prve je bila Kranjska gora, kamor je za novoustanovljene pohodnike množica smučarjev. Za prvi dan sem med mnogimi, prav jaz menda kot prvi — zlomil smučko. Treba je bilo krpiti. Toda v tem našem smučarskem središču je popravilnica smučarskih rekvizitov precej drugačno in bolj zapleteno kakor v Ljubljani. Pred vojno so imeli tamkaj urejeno tako, da so gostom čez noč popravljali smučki, kar se jih je polomilo podnevi, tako da so naslednji dan spet zadovoljni odhajali na smučanje. Bilo je še več tega! Kdor je bil zelo zahteven, se je lahko odpravil v Kranjsko goro v vsakdanji obleki, tam pa so ga na željo od nos do glave preoblekli in zraven še opremili z vsem potrebnim — po željah in izbiri (in seveda denarici). Če je bil dobro podkovan, se je lahko v kratkem kratko in malo prelevil v elegantnega smučarja.

Kako pa je to danes, najsi bo v Kranjski gori, Planici ali Podkorenju? Zdi se, da je to urejeno samo tako, kakor sem si to pripravil sam. Odebel sem k mizarju, vzela kos pločevine in žeblice ter orodje ter si poklepal smučko sam, ker seveda nisem prišel tako daleč, da bi gledal, kako snežni in smučajo drugi in kako bi bilo, če bi tega ne znal prijeti sam?

Spomnil sem se podobnega dogodka pred leti, ko je obiskal našo svetovno znano Planico neki tuji diplomat z ženo. Ker ni imel opreme za smučanje, se ni mogel načuditi, da v tako znamenitem smučarskem kraju ni mogoče dobiti smučki za nekaj dni na posodo. Nikakor mu ni šlo v glavo, da bi moral za teh nekaj dni bivanja na snegu nabaviti nove smučki in jih vlačiti s seboj po kdo ve kako dolgi poti od doma in spet nazaj. Takega prepričanja so še zmerom tudi drugi, predvsem inozemski gostje.

Tudi prizorišče druge zgodbe je blizu Kranjske gore. Na smučišču sem srečal znanca, ki mi je hitel pripovedovati: »Ze nekaj dni prebivam tukaj in ker mi je mnogo na udobju, sem se odločil za nastanitev v hotelu, ne pa pri kmetu. Dejal sem si, da je prvo, kar moram imeti v zimskem centru, tople prostore za bivanje pod streho. Zato sem šel v hotel »Vitrance«. Toda naletel sem slabo. V dnevni sobi je tako hladno, da se dela megle pred usti, ko diham, pa tudi sicer se ni nikjer mogoče pametno ogreti. Najbolj se ogrejem pač na snegu, toda tega ne morem početi ves dan in vso noč. V tamkašnjih prostorih pa ni mogoče zaradi hlada niti sedeti.«

Morda ni oves pripomniti, da sem sam sedel pri kmetu na tplem, in sicer močno na toplem vse štiri dni.

Obe zgodbi sta precej zgovorni in dajeta nekaj vpogleda, kakšna je Planica in njena bližnja in daljna okolica »pred zavesov«. S. G.

POKALNI TURNIR »SLOVENI-JASPORT« VODI INZ. VIDMAR

V II. kolu pokalnega šahovskega turnirja pod okriljem ljubljanskega podjetja »Slovenija-sport« so bili doseženi naslednji rezultati: Puc — Trampuž 1:0, Kržišnik — Stupica remi, Draksler — inž. Vidmar 0:1, Šiška — Milnar remi, Bajec — Kočvar prekinjeno, Vavpetič — N. Tomšič 0:1 in Lorbek — J. Tomšič prekinjeno.

Preostali partiji I. kola Lorbek — Puc in Stupica — Trampuž sta se končali remi.

Na tabeli vodje z 2 točkama inž. Vidmar pred Pucem in N. Tomšičem z 1 1/2.

Umrila je draga sestra, teta PEPA VOLKAR upokojenka

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, 9. januarja 1957 ob 15. uri iz Petrove mrliške vežice na pokopališču Zale. Ljubljana, 7. januarja 1957. Zalujoča sestra Marija in brat Tone ter ostali.

SPORT

Odpovedani prireditvi

Jutri bi v Ljubljani po prvotnem načrtu gledali skakalne tekme. Na šišenskem hribu bi nastopili Nemci, Avstrijci in domača elita. Prireditelj tekem — Enotnost — pa je skoke zaradi nenadne odjuge moral odpovedati.

Snega je ob skakalnicah sicer dovolj, toda njegova kakovost ne ustreza. Zato je odločitev prireditelja povsem na mestu. Lahko ugotovimo le to, da pač nimamo sreče z vremenom. Ljubljancem so hvaležno smučarsko občinstvo, ki pa ima žal še premalokrat možnost, da se izkaže. Potpusti, moramo tako do prihodnje priliko, seveda pa je vprašanje, če tedaj vreme smučarjem spet ne bo prekrizalo računov.

Na tradicionalnem košarkarskem turnirju v Sanremu je sofiška Lokomotiva premagala Spartaka iz Brna 53:52 in izgubila proti Simmenthalu (bivši Borletti) iz Milana 35:49.

V nogometnem prvenstvu Francije vodi s tremi točkami naskoka St. Etienne, ki je v nedeljo zmagal proti Nancyju 6:1.

Tudi v Beogradu imajo podobne neveselosti. Gre za organizacijo svetovnega prvenstva B skupine v hokeju na ledu, ki smo jo po dolgem prekananju vendar sprejeli. V začetku februarja bi se v Beogradu potegovali za prvenstvo tiste reprezentance, ki po kakovosti še ne dosega najboljših svetovne deseterice. Tekmovanje na bilo prav zanimivo, saj bi naša reprezentanca igrala z ustreznimi nasprotniki.

V zadnjih dneh so se nad to prireditvijo znova nabrali temni oblaki. Mednarodna federacija za hokej na ledu je namreč sporočila, da se ne strinja s terminom, ki ga je najavil organizator. Beograščani bi želeli prvenstvo februarja, funkcionalni Mednarodne federacije pa marca — tako, da bi lahko prisostvovali tudi prvenstvu A skupine, ki bo februarja v Moskvi. Novi datum Beograščani niso mogli sprejeti, ker je velika nevarnost, da tedaj vremenske razmere ne bodo več ustrezale. Zato so tekmovanje odpovedali.

Verjetno si bo Mednarodna federacija sedaj le še premisljala in pristala na prvotni datum. Gospodom, ki bi želeli videti obe veliki prireditvi, bo namreč težko — v tako kratkem času najti državo, ki bi bila pripravljena prevzeti organizacijo te prireditve.

Ni torej lahko — biti organizator športnih tekem.

Finski skakalec zmagal na avstrijsko-nemški turnirju

V skupnih rezultatih avstrijsko-nemške skakalne turnirje so bili najboljši znova finski skakalec. Po tekmah v Oberstdorfu, Garmischu, Innsbrucku in Bischofshofenu je v skupni oceni zmagal Finec Uotinen z 862,8 točkami pred svojim rojakom Kirjonenom 862,1 in Nemcem Bolkartom z 853,6 točkami.

Kristančič v Italiji

Košarkar ljubljanske Olympije Boris Kristančič je odptoval v Italijo. Kot gost bo okrepil vrste državnega prvaka Proleterja iz Zrenjanina na velikem turnirju v Bologni. Na tem tekmovanju bodo igrala najboljša moštva Italije, Francije, Poljske in Jugoslavije.

SPORTNE ZANIMIVOSTI V KRATKEM

- Iz Budimpešte poročajo, da bosta znana madžarska nogometna trenerja Bukovi in Sos trenirala tuja nogometna moštva. Sos bo prevzel vabno novozasidske Vojvodine, Bukovi pa se še ni odločil za novi klub. Ponudbo ima iz Južne Amerike, Španije, Jugoslavije in Zahodne Nemčije.
● V glavnem mestu Costarike San Joseju je domači Herediano porazil nogometnaš dunajskega Rapida s 7:2 (3:1).
● V nogometnem prvenstvu Španije vodi Real iz Madrida s 27 točkami. Real je klub Kope in Di Stefanu.
● Madžarski nogometni klub Ferencvaros bo odpotoval na turnejo po Zahodni Nemčiji. Madžari bodo igrali prvo tekmo 12. januarja v Kölnu.
● Nogometnaš Honveda Mahos in Tiby sta se vrnila v Budimpešto. Mahos se bo prijavil za Vasas, Tiby pa pa Ferencvaros.
● Hokejski igralci Partizana so na svoji turneji po Nemčiji in Italiji zabeležili dve zmagi. V Nürnbergu so porazili domačo moštvo s 6:1. V Ortiseju pa so premagali člana I. italijanske lige HC Ortisei s 6:0 (2:0, 1:0, 3:0).

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočam, da je po dolgi mučni bolezni v 81. letu starosti nehale biti srce moje drage mame IVANE KAJZAR roj. KOSANC vulgo Taškarjeva mama iz Tomačevega Pogreb nepozabne mame bo v — do, 9. januarja 1957, ob 16. uri iz Nikolajeve mrliške vežice na pokopališču Zale. Zalujoči: hčerka Ani por. Novak, zet Boris, nečaki in nečakinje. Ljubljana, 7. januarja 1957.

V 82. letu starosti je umrl naš nepozabni mož in oče PETER JANEŽIČ bivši mesar v Moravčah Pokopali ga bomo v sredo, 9. januarja 1957, ob 15.30. Zalujoči: vdova Marija in otroci z družinami.

Kvibusno podjetje SAP - Turist biro, Ljubljana sprejme takoj v službo: elektrovornilca, kvalificiranega kovača, strugarja za avtomobilsko stroko in priučenega mehanika za mazanje vozil. Plača po tarifnem pravilniku. Kupimo ali vzamemo v najem varilni agregat. SAP - TURIST BIRO, LJUBLJANA, Središka 13.

RAZGLAS Prebivalstvo občine Smarje pri Jelsah, kakor tudi vse druge interesente obveščamo, da je na odseku za gospodarstvo občine Smarje razgrajen na vpogled načrt zazidalnih okolišev za naslednje kraje: SMARJE PRI JELSAH, GROBELNO, MESTINJE. Priporočamo vsem gradbenim interesentom, da pregledajo predvidene zazidalne okoliše in podajo svoje morebitne pripombe. Po sprejetju odloka o osvojenih gradbenih okoliših izven teh ne bo mogoče graditi. — Zazidalni načrti so na vpogled od 1. do 15. jan. 1957. OBČINSKI LJUDSKI ODBOR SMARJE PRI JELSAH

Sporočata žalostno vest, da je dotpela 7. jan. 1957 DINA DOERFLER roj. ČERIN učiteljica glasbe v pokoju K zadnjemu počitku jo bomo spremili v sredo, 9. januarja 1957, ob 15.30 iz Kristofove mrl. vežice na Zalah. Zalujoči: Leopoldina, hčerka; dr. Josip Cerin, brat; Ida Cerin, svakinja; prof. Mila Capponi, sestra, prof. Josip Capponi, svak, in ostalo sorodstvo. Ljubljana, Dunaj, Celje, Mail Lošinj, Zagorje, 7. januarja 1957.

REKTOR UNIVERZE V LJUBLJANI IN DEKAN TEHNIŠKE FAKULTETE V LJUBLJANI SPOROČATA ŽALOSTNO VEST, DA JE UMRL DOLGOLETNI AKADEMSKI UČITELJ UNIV. PROF. ARCH. JOŽE PLEČNIK CASTNI DOKTOR UNIVERZE V LJUBLJANI IN REDNI ČLAN SLOVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI UNIVERZA BO SVOJEGA ZASLUZNEGA UCITELJA OHRANILA V TRAJNEM SPOMINU REKTOR: PROF. DR. BOZIDAR LAVRIČ DEKAN: PROF. DR. ING. DUŠAN AVSEC

Vzdihnila je in zaduhala močni, a nežni vonj glicinije. Prišla je bila do bolniške vhoda in je zaprla sončnik. Nekdo je stal ob vratih, visok, vitek mladenič, uniformiran Amerikane. Naslanjal se je na steno z eno nogo prekrizano čez drugo in z rokami v žepih. Pogledala ga je, osupla, on pa se ji je nasmešnil. Rekel je: »Čakal sem vas.« Bila je preveč presenečena, da bi lahko odgovorila. Strmela je vanj z nalahno odprtimi usti. Bil je svetlolas, mlad in zelo lep. Da, tak je bil. Njegove oči so bile modre, modre kot perunike. Koža gladka in svetla. Imel je velike bele zobe in lepa usta. Bil je videti močan in zdrav, širokopleč in vitek ob pasu, četudi je imel usnjen pas pravilno zategnjen. Oči so se mu smehljale. Rekel je: »Sem vam všeč?« Zardela je. Strmela je bila vanj, kot da je neke vrste tuja znamenitost. Toda tako dolgo ga je bila gledala zato, ker ni bil tujec zanjo. Spomnil jo je vsega, kar je bila že pozabila: fantov v žoli v Kaliforniji, tistih fantov, ki jih je bila pravkar začela opazovati, ko se je njen oče nepričakovano odločil, da za vselej zapusti Ameriko. Njegov glas je bil tak, kot je bil glas njenega brata, izpregovorjene besede pa takšne, kakršnih se je spominjala. »Ali pa ne govorite angleški?« je nadaljeval mladenič. »Govorim angleški,« je rekla živahno. Spoštljivo je snel kapo. »Nikoli si še nisem bolj želel odgovora,« je rekla. »To je preveč.« »Kaj je preveč?« »Odkriti, da zna edino dekle, ki sem jo hotel srečati na Japonskem, govoriti moj jezik!« Nasmehnila se je. »Zakaj ste me hoteli srečati? Nikoli vas še nisem videla.« »Pogledali ste me davj, a me niste opazili,« je rekla. »Jaz sem vas pa videl, ko ste stali pod tem obokom. Kajne, da je obok? Pri nas imamo takega in pogledal sem ga zjutraj, ker

me je spomnil matere. In tako sem vas opazil, ko ste stali pod njim in — no, bili ste prelepi.« »Čakala sem, da odideji Amerikanci mimo.« »Ošli smo. Toda jaz sem se vrnil. Ostali so na poti v Naro. Zabaven izlet, veste. Imamo prosto. V Naro lahko še zmeraj pridem. Mislim sem si pa, da boste gotovo prišli tod mimo, če se bom vrnil semkaj in vas dovolj dolgo čakal.« »Na poti sem v šolo.« »Ste še vedno učenka?« »V kolegiju sem, prosim. Iti moram. Zamudila bom.« »Se zmeraj je stal s kapo v roki in sonce je sijalo v njegove kodraste plave lase, svetloplave, ker so bile njegove oči modre. Njegov obraz je bil suh, čeljust močna, ličnici pa nekoliko visoki. Videti je bil pošten. »Rad bi se spoznal z vami,« je rekla. Njegov glas je bil globok in močan, a govorič je nežno. »Ne morem,« je rekla preprosto. »Oditi moram, prosim.« »Zakaj ne?« je vztrajal. Stopil je kraj nje. Močno razburjena je zopet odprla sončnik. Kaj naj naredi sedaj? Če jo kdo, ki jo pozna, vidi s tem Amerikancem ob strani in pove to očetu, bo prav gotovo občutila njegovo najhujšo jezo. »Prosim, odidite,« je rekla. Hitela je dalje, ne da bi se spet ozrla na visoko postavo kraj sebe. »Saj mora biti kaka pot, da se na Japonskem lahko sestaneš z lepim dekletom,« je poudaril. »Vas naj nemara obstane na domu, vam pošljem vizitko, se seznanim z vašimi starši.« »Oh, ne,« je vzkliznila. »Kako zelo bi razjezili mojega očeta!« »Zakaj?« »Oh, zaradi — « je odgovorila vznemirjena. »Mar ne mara Amerike?« je vprašal z neko vznemirjenostjo. »Zelo dobro jo pozna,« je odgovorila. »Res?«

»Nekoč smo živeli tam. Po izbruhu vojne smo se preselili semkaj.« Prišla sta do kolegijske ograje in tu se ga je morala znebiti. Njena sreča je bila, da ju ni še nihče videl v tej zgodnji popoldanski uri, ko mnogi spijo kako uro. »Ne smete z mano, prosim,« je rekla obupano. »Povzročilo bi mi težave, če bi šli.« »Potem pa ne bom šel,« je rekla naglo. »Toda jutri bom zopet tukaj. In tu je moje ime.« Potegnil je majhno usnjeno listnico iz svojega žepa in vzel iz nje ozko vizitko ter ji jo toliko časa molil, da jo je vzela. — Podporočnik Allen Kennedy. »Bi mi hoteli povedati svoje ime?« je vprašal. Hotela je oditi, toda dvignila je oči k njegovim. Tako lep je, tako vljuden, je pomislila, njegova na pol smehljajoča usta so tako lepa. In skrivoma si je bila želela srečati kakega Amerikanca. Bila je osamljena. Težko je bilo najti prijatelja med Japonci, ko ni nihče izmed njih ničesar vedel o življenju, ki ga je bila živila v Kaliforniji večino svojih let. Celo marali je niso zaradi tega, zavidali so ji, medtem ko so ji hlinili prijateljstvo. »Ime mi je Josui Sakai.« V strahu je zmajala z glavo, nato pa se ni mogla upreti lepim, prosečim očem. Začutila je gorkoto, hotela se je smejeti, in je, ne vedoč, kaj počne, zaprla sončnik in stekla skozi vrata in se skrila za skupino bambusov. Prišel je do vrat in obstal, ozirajoč se na obe strani. Nato je, obotavljajoč se še nekaj časa, odšel. Toda pod cvetočimi vejami glicinije je obstal. Prijetni vonj cvetov je bil nenavadno močan. Prej ga ni bil zavonjal. Le kako mu je mogel uiti? Globoko ga je vdihaval v pljuča, opojni vonj, ki ga bo vedno in večno spominjal ljubke skrite deklice. Stal je, obotavljajoč se, osupnjen nad čustvom, ki ga ni mogel razumeti. Kaj se mu je tu pripetilo? V kakšno mrežo hrepenenja se je zapletel?